

MAANDSCHRIFT VOOR BIJENTEELT

54e JAARGANG

MAART 1952

No. 3

...

VERENIGING

TOT

BEVORDERING

DER

BIJENTEELT

IN

NEDERLAND

...

OMZETPUZZLE

We gaan ditmaal de omzetmethode toepassen op papier. Niet moeilijk, evenmin als bij de bijen, als U er maar kijkt op hebt! Welnu, U ziet hier een aantal woorden. Door omzetting van de in deze woorden voorkomende letters krijgt U een min of meer bekende drachtboom of -plant. De beginletters van de aldus verkregen namen vormen van boven naar beneden gelezen een gezegde, dat we allen steeds voor ogen moeten houden.

Voorbeeld: z a a l - d o o k = koolzaad

mol-boem-he	=
kei	=
boent-ui-slem	=
smid-perl-weg	=
les	=
bui-vol-om	=
epi	=
ode-snor	=
rups-ier	=
puin-nel	=
er-pact-stee	=
les-dit	=
do-snoer	=
tap-nee	=
reis-woel-jong	=
ar-ei-c	=
das-ree	=
bas-vlek	=
rolt-leen-weg	=
roos-snood-neer	=

Stuur Uw oplossing in op een briefkaart vóór 20 Maart aan het Bijenhuis te Wageningen, dat onder de goede oplosers een waardebon van f 5.— verlost.

Het geheim van onberispelijke raten

Wij hebben graag, dat al onze leden van onze kunstraat het grootst mogelijke plezier beleven, dat deze wordt uitgebouwd tot onberispelijke raten, waarop ze trots kunnen zijn. Daarvoor geven wij U hieronder enige wenken:

1. Geef alleen kunstraat aan volken met bouwlust en aan zwermen. Als een kunstraat te lang hangt in een volk zonder bouwlust trekt ze krom en de bijen vernielen ze. En daar is ze te goed voor!
2. Geef alleen kunstraat bij goede dracht of als U voert. Voer voor het uitbouwen van kunstraat vooral niet te schielijk!
3. Boven een sterk volk wordt de kunstraat dikwijls beter uitgebouwd dan in de onderbak. In de onderbak kan het ook wel, als U maar zorgt, dat de bijen werkelijk de hele kunstraat tot de onderlat bedekken. Anders hebt U altijd kans dat U onder een onuitgebouwde strook overhoudt
4. Geef een zwerm van 2 kg nooit meer dan 7 kunstraten. In het algemeen: per half pond bijen één kunstraat is voor zwermen een gouden regel. Geeft U er meer, dan blijven de onderkanten gemakkelijk onuitgebouwd en de zijraten worden slechts aan één kant opgetrokken. Gebruik zo nodig een verkleinblok!

In Engeland en Amerika is gewapende kunstraat algemeen in gebruik omdat ze vele voordelen biedt. Het Bijenhuis is de enige fabrikant van gewapende kunstraat op het vasteland van Europa.

Enkele voordelen van gewapende kunstraat:

1. De bovenste cellen der raten zakken niet uit. De raat wordt van boven tot onder met broed belegd. Sterker volken, méér honing.
2. De raat wordt tot de onderlat van het Ideaal-raampje volgebouwd. Minder daren, meer werksters, meer honing!
3. Uitgezakte cellen onder de bovenlat worden door de koningin niet belegd. U krijgt daardoor onder de bovenlat een honinggordel, die het broednest insluit. Dat dwingt het volk tot zwermen. Gewapende kunstraat in Ideaalraampjes zakt niet uit en betekent: minder zwermrust, méér honing!

Door alles wat U nodig hebt van het Bijenhuis te betrekken, stelt U ons in staat de prijzen zo laag mogelijk te houden. Mogen wij op Uw medewerking rekenen?

Tel. 2863

Giro 1171

GOEDE DINGEN
BIJENHUIS WAGENINGEN

Maandschrift voor

BIJENTEELT

UITGAVE VAN DE VERENIGING TOT BEVORDERING DER BIJENTEELT IN NEDERLAND

*

*Verschijnt
de eerste Dinsdag
van elke maand*

Redacteur: R. P. Groenveld. Adres Redactie en Administratie: Bijenhuis, Wageningen.
Telefoon 2863, Postrekening 27772.
Commissie van Redactie: A. S. Planting, B. A. v. d. Sande en A. Vink. Adviseurs: de
Rijksbijenteeltconsulenten. Vaste medewerker: Joh. A. Joustra.

VOOR DE GROENTJES van ons GROENTJE

VAN de negen zomerse dagen, die de maand Maart ons volgens een oude zegswijs moet brengen, dient de bijenhouder er één te benutten voor het nazien van zijn volken, bij voorkeur een dag omstreeks het midden van de maand. Dit nazien in het vroege voorjaar is voor de bijen nog niet zo'n grapje; in hun behagelijke huiskamer worden zij plotseling blootgesteld aan de nog kille voorjaarslucht. Het is daarom zaak het werk zo vlug mogelijk te doen, waaronder echter de grondigheid niet mag lijden. We zijn al een eind op de goede weg als we tevoren de nodige gereedschappen bij de hand hebben gelegd en ons duidelijk hebben gerealiseerd op welke dingen er gelet moet worden.

Het eerste punt, waarnaar u nieuwsgierig bent, is natuurlijk: hoe zijn mijn bijen door de winter gekomen en met welke krachten gaan zij het voorjaarsoffensief beginnen? Moge het bij gewone legers gebruikelijk zijn de sterkte er van in divisies uit te drukken, de kracht van een bijenleger drukken we gewoonlijk uit in het aantal met bijen bezette ramen. De gangbare normen zijn dan ongeveer:

- 7 bezette ramen: uitstekend
- 6 bezette ramen: zeer goed
- 5 bezette ramen: normaal of goed
- 4 bezette ramen: matig
- 3 bezette ramen: slecht.

Een volk met slechts drie bezette ramen kan niet zelfstandig worden opgekweekt. Het moet met een ander volk worden verenigd.

Verder moeten wij bij onze inspectie drie dingen goed in het oog houden, te weten de voedselvoorraad, de hoeveelheid broed en de toestand van de raten. Het laatste is wel het voornaamste. Zijn er raten, die door veelvuldig bebroeden zwart geworden zijn, dan moet u die beslist vervangen door ramen met kunstraat.

We beginnen ons onderzoek, dat we raam voor raam verrichten, met het linkerkant-raam. We plaatsen dit raam niet terug in de kast, maar zetten het er buiten om enige ruimte te verkrijgen. Het tweede raam plaatsen we na behandeling terug op de plaats van het kantraam en zo vervolgens. De ramen, die te oud zijn, geven we een merkteken op de bovenlat (had U ook al een krijtje bij de hand?). Bij het broednest gekomen, waar we zo nodig bijen van de ramen verwijderen door een tik te geven op de bovenlat, stellen we nauwkeurig hoeveelheid en stadium van het broed vast.

Na aldus alle ramen te hebben gecontroleerd, wordt het uit de kast geplaatste raam nu als rechterkantraam weer ingehangen en wordt het volk weer netjes afgedekt. We maken de nodige notities en voeren bij te geringe voedselvoorraad wat suiker bij. De suiker moet nu worden aangemaakt in een verhouding van 1 deel water op 1 deel suiker.

De op de ramen gestelde merktekens geven aan hoeveel kunstraat er nodig is, zodat we deze kunnen gaan bestellen. Het inzetten van de kunstraat is een secuur werkje; bulten en gaten moeten vermeden worden. Desgewenst kunt u ramen met kunstraat kant en klaar betrekken van het Bijenhuis. Het kost slechts luttel centen

25 Maart wordt de suikervoorraad van het Bijenhuis door de belastingambtenaren verzegeld. Er kunnen dan geen bestellingen meer worden uitgevoerd.

Vóór 20 April kan men zich aanmelden voor deelname aan het examen voor het diploma „Practisch Imker”. Men leze de mededeling op blz. 29 van het Februari-nummer.

Tot 1 Maart konden de imkers, bij voorkeur afdelings-gewijs, opgeven hoeveel volken in kasten of korven zij bij het fruit willen plaatsen. Zie Februari-nummer blz. 18. Wie onmiddellijk schrijft kan misschien nog worden geholpen!

Zeg Imker.....

Het artikeltje in het Groentje van Januari j.l., waarin ik mijn bedrijfsmethode in grote lijnen heb weergegeven, heeft nogal wat belangstelling getrokken.

Het sensationele opschrift, dat niet van mij, maar van de redactie afkomstig is, heeft daartoe stellig in hoge mate bijgedragen. Wanneer het gebeurd is om nogmaals de aandacht te vestigen op het grote voordeel van sterke volken (haalvolken of honingvolken) voor de honing-oogst, dan kan ik daarmee accoord gaan. Dat toch is ook mijn bedoeling geweest met het schrijven van dat artikel en niet in de eerste plaats om imkerend Nederland mee te delen, dat ik het vorige jaar 80 à 90 pond honing per haalvolk wist te oogsten. Echter een beschrijving te geven van een methode, zonder daarbij de resultaten te vermelden, zou voor geen enkele imker van betekenis zijn.

Gelukkig heb ik voor mijn artikel vele bewijzen van instemming ontvangen, waaruit ik mag opmaken, dat de belangstelling voor onze bijensport nog levendig is. Een collega-imker uit Assen, die al jarenlang op ongeveer dezelfde wijze imkert, schreef me: „Ik hoop, dat uw artikel veel nut mag afwerpen tot heil van de imkers. Bij voldoende navolging komen we misschien uit de tegenwoordige klaagimpasse”.

Daaraan mee te werken is niet alleen nuttig maar ook nodig, omdat ons volk zeer veel belang heeft bij een welvarende imkerij!

Willen wij dus de bijenteelt in Nederland bevorderen en op hoger plan brengen, dan hebben wij er rekening mee te houden, dat het imkeren niet meer zo beoefend kan worden als vele tientallen jaren geleden. Heel duidelijk valt dit op als we daarbij denken aan de grote

verandering van de bijenweide. De woeste gronden, w.o. moerassen, bossen en heidevelden, zijn tot akkers en weiden omgetoverd, waarop de dikwijls zo goed honinggevend onkruiden door regelmatig bespuiten met giftige stoffen worden vernietigd.

In vele delen van ons land is dan ook de bijenweide totaal onvoldoende geworden. Aan deze veranderde omstandigheden hebben wij onze liefhebberij aan te passen, niet alleen door nieuwe drachtgebieden op te zoeken, maar ook door betere methoden toe te passen. Hierbij kunnen we gebruik maken van gegevens en uitkomsten, verkregen door wetenschappelijke onderzoekingen in binnen- en buitenland omtrent het bijenvolk.

Het is dan ook geen toeval, dat steeds meer bijenhouders met hun volken naar de drachtgebieden reizen. Natuurlijk schept deze bezigheid vaak heel wat nieuwe moeilijkheden. Door de dikwijls grote afstanden kunnen vele imkers niet elke dag hun volken controleren. Vandaar dat voor hen een methode, waarbij men het zwermen vrijwel in de hand heeft, zeer welkom is.

Uit een groot aantal ontvangen vragen blijkt, dat vele imkers nog nadere bijzonderheden omtrent mijn bedrijfsmethode wensen. Ik wil die gaarne geven, maar... ieder imker moet er goed van doordrongen zijn, dat een **stipt nagevolgde methode** nog niet de zozeer verlangde resultaten behoeft te geven, nl. een goede honingoogst. Deze laatste toch is niet **alleen** afhankelijk van een methode. Tal van andere factoren kunnen de uitkomst beïnvloeden. Ik denk hierbij aan: inzicht, koninginnen, materiaal, drachtgebieden, juiste moment behandelen van de volken enz. Het is m.i. beslist noodzakelijk hierop te wijzen, al is het gevaar daarbij niet denkbeeldig, dat er nog imkers zijn, die goede voorlichting als bedriegelijke propaganda of opgeschroefde reclame beschouwen, zoals enkele briefschrijvers ook de Nieuwjaarswens van de redactie en het opschrift boven mijn artikel in het maandblad van Januari zagen. Dergelijke opvattingen en uitlatingen kan ik niet erg waarderen. We weten allen, dat de resultaten nog heel wat beter kunnen en het is de taak van ons vakblad daaraan in alle opzichten mee te werken. Dat lijkt me lang niet altijd een gemakkelijke taak voor de medewerkers aan 't Groentje. Natuurlijk mogen we verschil van mening hebben over de manier, waarop belangrijk nieuws gepubliceerd of aangekondigd wordt. Maar aan de juistheid van de vermelde feiten behoeven we toch niet te twijfelen!

Uit ervaring weet ik, dat vele imkers met hun bijen op de koolzaad- en klavervelden weinig succes hebben. De afgelopen jaren hebben me echter de overtuiging gegeven, dat ook nu nog honing te winnen is, wanneer de imkers zich maar willen en kunnen aanpassen aan de zo sterk veranderde omstandigheden. En verder moet ieder bijenhouder bedenken, dat de grootte van zijn honingopbrengst mede bepaald wordt door een goed opgezet bedrijfsplan. Dat steeds meer imkers hiermede rekening houden, blijkt wel uit mijn ontvangen correspondentie, waarin vermeld wordt, dat meerdere imkers uit verschillende delen van het land het vorige seizoen eveneens goede opbrengsten hadden.

„Hoera” roepen doen we echter nog niet, omdat we bij het imkeren altijd weer voor nieuwe problemen en moeilijkheden geplaatst kunnen worden, waardoor we nooit met zekerheid kunnen zeggen, wat het nieuwe bijenjaar ons zal brengen.

Bij de beantwoording van de gestelde vragen en het geven van nadere bijzonderheden, hoop ik aan de belangstellende imkers nog waardevolle aanwijzingen te geven.

Kasten.

Het geeft de imker veel gemak als al zijn kasten van hetzelfde type zijn. De verschillende onderdelen kunnen

(vervolg van pag. 33)

méer en u hebt de zekerheid, dat het goed is. Mogelijk kunt u de bestelling met andere leden gezamenlijk doen; dit bespaart u vrachtkosten.

Nu ik het toch over het bestellen van materiaal heb, in sommige afdelingen, o.m. te Nijmegen, is er een materiaaldepôt, waar, tegen onverhoogde prijzen (en zonder vrachtkosten), de Bijenhuisartikelen steeds verkrijgbaar zijn. Het is de moeite waard deze zaak eens met uw afdelingsbestuur op te nemen.

Al zijn we aan het honingslingeren nog lang niet toe, u zult zich misschien al eens afgevraagd hebben of uw bijen het eerste jaar reeds honing kunnen afleveren. Welnu, zoals u weet, is de honingdracht enerzijds afhankelijk van de beschikbare hoeveelheid honinggevend bloemen en anderzijds van de weersgesteldheid tijdens de bloei, twee factoren, waarop we maar bitter weinig invloed kunnen uitoefenen. Er bestaat in deze echter een nimmer falende regel: „Een sterk volk geeft altijd honing, ongeacht weersgesteldheid of aantal drachtplanten, een zwak volk echter nooit, ook niet onder gunstige omstandigheden”.

En met deze wetenschap, beste vrienden, hebben wij het geheim van het rendabel bijenhouden ontdekt. De clou van het vak, de grote kunst in de bijenhouderij is gelegen in het werken met uitsluitend krachtige volken. Bij dergelijke volken zult u de „gouden gangen van het honinghuis” nimmer ongevoeld vinden.

Wat kunnen wij zoal doen om sterke volken te krijgen? Daarover de volgende maal.

Nijmegen.

A. SMITS.

dan door elkaar gebruikt worden, wat de behandeling van de volken vaak zeer vereenvoudigt.

Voor het reizen met de bijen is een aantal reiskasten in de handel gebracht. Hoewel het niet bepaald nodig is hiervan gebruik te maken, kan ik het toch warm aanbevelen. Ze kunnen in een minimum van tijd reisvaardig gemaakt worden. Al de voordelen van deze woningen op te noemen, lijkt me hier overbodig. Ik raad ieder imker aan zich bij het aanschaffen van nieuwe kasten goed te laten voorlichten. Mijn reiskasten zijn enkelwandig, behalve de voor- en achterwand. Het zijn 12-raams woningen, d.w.z. in elke broed- of honingkamer kunnen 12 ramen. Het is niet alleen daarom, dat ik mij deze kasten heb aangeschaft. Ook met een 10- of 8-raams woning kan men met evenveel succes honing oogsten, als we maar zorgen voor voldoende onderdelen om ruimte te kunnen geven. Het vorige jaar konden twee collega's van onze reisgroep hun volken niet behandelen. Ze hadden ieder twee volken in 10-raams kasten, die door mijn zwager en mij verzorgd werden. We pasten ook op deze volken onze methode toe. Het resultaat was, dat beide collega's ± 60 pond honing per volk kregen, een opbrengst zoals ze nog nimmer geogst hadden.

Mijn volken overwinteren in twee broedkamers. Voor ik met 't opvoeren in de herfst begin, laat ik in de onderste broedkamer meestal een drietal ramen hangen voor klimraam. Het vorig najaar heb ik echter alle ramen moeten laten hangen, omdat er in de meeste raten nog broed, honing en stuifmeel aanwezig was. Het broednest zit dus in de bovenste broedkamer. Als alle ramen in de onderste afdeling blijven hangen, is de kans op meer beschimmelde raten natuurlijk veel groter. Licht beschimmelde raten maken de bijen zelf wel schoon. Ratens met een dikke laag schimmel laat ik een tijd lang in de wind drogen (niet in de felle zon). Daarna borstel ik ze met een niet te harde veger schoon. Verschimmelde stuifmeelraten kunnen we het beste opruimen, daar de bijen ze toch stuk knagen.

Broednest.

Als in 't voorjaar het broednest uit 4 à 5 ramen broed bestaat hang ik alle ramen in de onderste broedkamer over (broedkamer en bodem zijn één geheel). Ik neem dus de bovenste weg en pak het volkje extra warm in. Zit na enige tijd de onderste broedkamer vol broed en voedsel, dan plaats ik opnieuw de bovenste broedkamer. Hierin hang ik een raam open broed. Aan weerskanten hiervan vul ik de ruimte aan met uitgebouwde raten en zonodig enige ramen met kunstraat. De koningin heeft nu weer voldoende ruimte om te leggen, waar van ze spoedig gebruik maakt.

Honingkamer.

Zodra nu bijna alle ramen in beide broedkamers gevuld zijn met broed en voedsel, wordt de honingkamer geplaatst. Het vorige jaar moest ik dit reeds doen vóór ik naar het koolzaad ging. Meestal gebeurt het echter, wanneer de bijen ongeveer een week op het koolzaad gevlogen hebben.

Moerroosters.

Ik gebruik bij mijn bedrijfsmethode geen moerroosters. Mijn kasten zijn vierkant, zodat ik meestal de honingkamer een kwart slag draai. De ramen van honing- en broedkamer staan dan haaks op elkaar. Toch komt de koningin soms in de honingkamer. Meestal worden hierin slechts enkele ramen met eitjes belegd. Ook hang ik zo nu en dan alle gesloten broed in de tweede broedkamer, terwijl dan alle lege ramen en ramen met eitjes naar beneden gaan. De enkele ramen met broed in de honingkamer laat ik daarin natuurlijk hangen.

Hoe versterken?

Sommige imkers plaatsen twee volken op elkaar voor ze naar de voorjaarsdracht gaan. Passen ze nu mijn bedrijfsmethode toe dan kunnen zij nooit hun aantal volken terug krijgen, dat ze nodig hebben om het daar-

op volgende seizoen opnieuw hun volken te kunnen samenvoegen.

Ik heb voor de voorjaarsdracht nog nooit twee volken verenigd. In het najaar van 1950 heb ik zeven volken ingewinterd, waarvan ik slechts één volk nodig had in het voorjaar van 1951 voor versterking van de zwaksten van mijn overige zes. In het najaar van 1951 had ik acht volken, mijn 6 honingvolken + 2 volken, welke ik samenstelde van mijn 3 kunstzwermen. Deze laatste twee volkjes worden straks weer gebruikt voor versterking, zodat ik opnieuw met 6 volken naar het koolzaad ga. Hieruit blijkt dus, dat ik wel steeds op mijn zelfde aantal volken blijf. Stellig heb ik de snelle ontwikkeling van mijn volken te danken aan het volop voorkomen van wilgenkatjes en het drijfvoeren in het begin van Maart (bij zacht weer!).

Versterkte volken.

Uit ervaring weten we, dat versterkte volken spoediger zwermneigingen vertonen. Daar mijn bijen ± 40 km van huis staan en ik slechts 's Zondags de volken kan controleren en behandelen, knip ik voor het vertrek naar het koolzaad de koninginnen. Hebben de bijen voldoende ruimte dan behoeven we meestal bij goede dracht niet op zwermen te rekenen. In de regel kunnen we de kunstzwermen maken na het slingeren van de koolzaadhoning. Ontdek ik echter eerder zwermneigingen (het aanzetten van veel darrenbroed!) dan maak ik de kunstzwermen tijdens de dracht. Volken, die reeds gezwerm hebben of op het punt staan te zwermen, kunnen bij de verdere behandeling moeilijkheden geven. Tijdens de dracht kunstzwermen maken, vergroot de honingopbrengst, omdat steeds minder broed verzorgd behoeft te worden.

Kunstzwermen.

Zodra dus de volken zwermneigingen gaan vertonen, maken we de kunstzwermen. Dit doen we bij voorkeur met goed vliegweer. Het liefst zoek ik de beide moeren op. De minst goede wordt verwijderd en de beste plaats ik met raam en al in het zwermkastje. Ik behoeft nu niet alle ramen af te slaan. Als de kunstzwerm 4 à 5 ramen flink bezet, is het genoeg. De afgeslagen honingvolken moeten ook jonge bijen overhouden voor het verzorgen van het nog aanwezige broed. Als er reeds zwermvallen in de honingvolken belegd zijn, moeten die allemaal weggenomen worden. Dat moet zeer secuur gebeuren, wat voor pasbeginnende imkers in het begin een moeilijk werk is. De bijen trekken nu redcellen op en deze worden na acht dagen op één na verwijderd. Een redcel midden tussen het werksterbroed geeft de grootste zekerheid dat daaruit een goede moeder geboren wordt.

Moerloos!

Vele imkers menen dat het op één dop zetten zeer
(vervolg op pag. 36)

WAAR VIND IK DRACHT?

Afd. Rijssen: op de heide kan een onbepaald aantal volken worden geplaatst in overleg met het afdelingsbestuur en de jachtopzieners.

Afd. Zetten: er kunnen volken worden geplaatst bij het koolzaad maar vooral in de fruitboomgaarden.

Afd. Tiel: tijdens de bloei van de fruitbomen in de Betuwe kunnen zeker vele volken worden geplaatst, maar de fruittelers betalen de imkers niet een lonende vergoeding.

Afd. Ede: op de heide plaats voor 1000 volken.

Afd. Rotterdam: bij het fruit is er als regel voldoende plaats, doch er zijn weinig fruittelers die er iets voor over hebben.

Afdelingen in Zuid-Limburg: er is plaats voor een groot aantal bijenvolken op het fruit.

Fruitteelt en-of contra? -

Bijenteelt

Kort geleden stonden in dit blad de voorwaarden afgedrukt voor het huren van bijenvolken ten behoeve van de bestuiving van de vruchtbomen. De bedoeling is natuurlijk dat veel bijenvolken tegen deze voorwaarden zullen worden gehuurd. De verhuurder moet zijn prijs krijgen, maar de huurder ook waar voor zijn geld. De verschillende punten hierover zijn voldoende duidelijk. Een onderwerp mag echter misschien nog wel eens wat nader bezien worden en niet alleen door hen die bijenvolken huren.

Wat moet nu de fruitteler doen om vergiftiging te voorkomen? Op de eerste plaats zal hij moeten weten welke stoffen giftig zijn. Dit is gauw gezegd: Alle insectenbestrijdingsmiddelen, die in de fruitleelt gebruikt worden, zijn ook giftig voor de bijen. Er is natuurlijk verschil in giftigheid: arseenverbindingen, parathion en HCH zijn erger dan DDT, derris of rotenon. De zwam-dodende middelen: koper en kwik zijn eveneens giftig. Californische pap en spuitzwavel niet.

Schade aan de bijen is in het algemeen te verwachten als met gif in open bloemen wordt gespoten. Dit is in de meeste gevallen niet nodig. Bij aanplantingen, waar vroege of late bloeiers door elkaar staan, (zijn er die na de rooiactie nog?) krijgen echter de laatste wel eens wat mee als de eerste na de bloei worden gespoten. Voorzichtigheid is hier wel zeer geboden. Bij windstil weer zal het nog het beste gaan. Als echter gevaar bestaat dat open bloemen worden geraakt of als het spuiten in open bloem eens nodig zou zijn (zwavelpre-

paraten blijven buiten beschouwing) dan zal men de bijenhouder tijdig moeten waarschuwen.

Deze zal dan óf wel de bijen moeten weghalen, óf de kasten moeten sluiten. Doet hij dit laatste, dan zal hij moeten zorgen dat de bijen toch voldoende lucht krijgen, omdat de kasten een paar dagen gesloten moeten blijven. De fruitteler mag dus niet zonder meer de vliegaten dicht maken. Bij dit tijdig waarschuwen moet er aan gedacht worden, dat de vliegaten alleen des morgens heel vroeg of 's avonds na het beëindigen van de vlucht gesloten kunnen worden. Om de volken reisklaar te maken is ook enige tijd nodig. Men moet dus tenminste drie dagen van te voren waarschuwen. Dit sluiten van de kasten is niet voldoende als met HCH en misschien parathion gespoten wordt. De damp hiervan is zo giftig, dat ook de bijen in de gesloten kast, die in de boomgaard geplaatst is, zullen worden gedood. De fruitteler, die tijdens de bloei wil spuiten met HCH, zal dus tegen het weghalen van de bijen door de imker geen bezwaar hebben, of mogen hebben.

De bijenhouder zal, om zeker geen last te hebben van vergiftiging vóór of na de bloei, het beste zijn bijen brengen als de eerste bloemen opengaan, en weer vertrekken als de laatste bloemen nog niet geheel zijn verdwenen. De kans op vergiftiging vóór of na de bloei is wel klein als er voldoende goed drinkwater aanwezig is. De fruitteler moet er aan denken, dat de drinkplaats die de bijen opzoeken, meestal gelegen is in een slootje of poel. Hij moet dus zorgen de sloten niet te vergiftigen door er b.v. ledige verpakking van de spuitmiddelen in te deponeren of er de spuitank in uit te spoelen. Denk er steeds om, dat het om zware giften gaat! Spaar de bijen, het zijn uw medewerkers!

Tilburg.

Ir. J. MOMMERS.

(vervolg van pag. 35)

riskant is. Het gevolg is vaak moerloze volken. Voor imkers, die hun volken thuis kunnen behandelen, is het laten staan van meerdere doppen veiliger. Zodra de eerstgeborene koningin roept, kunnen de overige redcellen verwijderd worden. Dit is echter voor de bijenhouders, die hun volken naar ver afgelegen drachtvelden brengen, dikwijls niet uitvoerbaar.

Wanneer de kunstzwerm op tijd gemaakt wordt en het op één dop zetten zeer nauwkeurig gebeurt, is de kans op moerloze volken ook weer niet groot. Mijn zwager en ik hadden de laatste twee jaren van onze elf volken geen enkele moerloos. Natuurlijk zullen we niet altijd zo gelukkig zijn, maar welke andere methode geeft altijd voor 100% zekerheid?

Vermoed ik, dat een volk geen jonge moer heeft, dan hang ik er een raam met eitjes in uit de kunstzwerm. Is mijn vermoeden juist, dan trekken de bijen hierop redcellen aan, waarvan ik weer na 8 dagen één redcel laat staan. Wanneer het volk echter wel een jonge moer heeft, worden geen redcellen gemaakt. Met het inhangen van het raam met eitjes wachten we niet te lang. Is een volk te lang moerloos dan is de kans groot, dat er eierleggende werkbijen komen. Het is een hele toer zo'n volk weer in orde te krijgen. Ook hier geldt: voorkomen is beter dan genezen.

Mijn honingvolken met jonge koninginnen zwermen niet weer. Staat nu de klaver in bloei dan worden deze volken met de vliegbijen van de kunstzwermen versterkt, zodra het weer daarvoor gunstig is. In de zomer van 1950 kreeg ik nog 25 à 30 pond klaverhoning, juist in de week voor de natte periode begon.

Slingeren.

Alleen goed verzegelde raten worden geslingerd. Kunnen we niet in een boerderij of ander gebouw slingeren, dan maken we gebruik van een kampeertent. Ik zag andere imkers deze bezigheid in een gesloten auto doen. Slingeren in het open veld is onverantwoordelijk. Meestal roven de bijen spoedig en dan worden niet alleen uw eigen vliegbijen het slachtoffer, maar die van uw collega's ook.

Soort bijen.

Ook is me de vraag gesteld met welke soort bijen ik

werk. Voor zover ik weet zijn ze van het Nederlandse, dus zwarte ras. Het is vrij zeker, dat ze niet raszuiver zijn. Of de inlandse koninginnen over onvoldoende legcapaciteiten beschikken, is een vraag, die ik niet beantwoorden kan. Een feit is, dat ik kunstgrepen moet toepassen om mijn volken op de juiste tijd over een sterk leger haalbijen te doen beschikken. Of dat bij het invoeren van buitenlandse koninginnen niet nodig is, weet ik niet. Voorlopig heb ik geen behoefte aan een ander ras.

Veel vrije tijd?

De heer Stienstra uit Leeuwarden schrijft, dat mijn methode prima is, mits aangepast aan drachtgebied en vrije tijd. Dat ben ik geheel met hem eens. Maar is dat niet met elke methode zo? Wie met succes bijen wil houden, zal toch zeker de meeste weken gedurende het bijenseizoen enige uren aan zijn volken moeten besteden.

Mijn volken staan ± 40 km van huis, gedurende het tijdvak begin Mei tot half Augustus. Door de week kan ik mijn bijen niet behandelen. Tot nog toe moest ik die afstand per fiets afleggen.

Wie met de bijen reist, moet zich dikwijls grote opofferingen getroosten. Vraagt u dat maar eens aan twee van onze oudste leden van onze afd.: Jacob en Gerrit. Door de week schilderen en timmeren ze. Maar 's Zondags fietsen ze naar de N.O.P. om daar hun immen tot in de puntjes te verzorgen, in de hoop dat een goede honing-oogst hun arbeid verzoet.

En juist die oogst is het doel van alle imkers. Voor mij is het bijenhouden een voortdurende bron van genot, ondanks de vele moeiten en zorgen. Aan het eind van het seizoen zijn we weer dankbaar, als we, dank zij een goed opgezet bedrijfsplan, alle onkosten gedekt weten en bovendien voor eigen gebruik een flinke voorraad honing kunnen reserveren.

Ik hoop dat alle imkers bij het bepalen van hun bedrijfsmethode veel geluk mogen hebben.

En tot slot spreek ik de wens uit dat 1952 voor ons allen een goed honingjaar zal zijn.

Wolvega.

TH. BAAS.

Bestrijding van koolzaadparasieten

door Ir. J. MOMMERS.

De koolzaadparasieten, die de meeste schade doen, zijn de koolzaadaardvlo *Psylliodes chrysocephala*, de koolzaadglanskever *Meligethes aeneus*, de koolzaadsnuitkever *Ceuthorynchus assimilis* en de koolzaadgalmug *Dasyneura brassicae*. De schade veroorzaakt door deze insecten loopt in de verschillende jaren en op verschillende percelen sterk uiteen. Ten Houten taxeert de schade door de laatstgenoemde drie parasieten gezamenlijk veroorzaakt op 15—30% (Meded. v. d. Dir. v. d. Tuinbouw Juni 1950).

De aardvlo kan worden bestreden door herhaalde bespuiting met DDT in het najaar. De glanskever verricht de schade vóór de bloei en moet dus ook dan worden bestreden. Deze is nogal gevoelig voor verschillende bestrijdingsmiddelen en levert niet te veel moeilijkheden op.

Meer moeilijkheden geeft de koolzaadsnuitkever. Van de leefwijze van dit insect is nog lang niet alles bekend. Daardoor is het ook niet mogelijk het meest geschikte tijdstip voor de bestrijding aan te geven. Soms treedt hij al op vóór de bloei, maar de meeste schade wordt toch wel verricht tijdens de bloei van het koolzaad. De bestrijding levert nog grote moeilijkheden op. In de verslagen en de mededelingen van de Plantenziektenkundige Dienst te Wageningen no. 118, kan men daarover het volgende lezen: „Tegen de koolzaadsnuitkever werkten de HCH- en parathionemulsies, -mengoliën en -spuitpoeders het beste. Zij werkten echter niet afdoende, want uit de z.g. „kevertellingen”, waarbij vóór en ná de behandeling op willekeurige plaatsen in het

veld kevers werden gevangen met een vangnet van kaasdoek, bleek dat door één behandeling lang niet alle snuitkevers werden gedood. Kort voor de oogst werd van een groot aantal planten het percentage van door snuitkevers aangetaste hawwen bepaald. Hierbij werd weliswaar een gunstige werking van de behandeling geconstateerd, maar evenals in 1949 waren de verschillen niet groot. Ook de resultaten der opbrengstbepalingen waren zodanig, dat sterk in twijfel moet worden getrokken of een bestrijding van de snuitkevers op de wijze, zoals die in de praktijk geschiedt, wel rendabel is”. (Dik gedrukt door mij, J. M.).

Bij deze conclusie is nog geen rekening gehouden met een, ook economisch gezien, belangrijke factor: de bijenteelt. Volgens verschillende onderzoekers wordt door een goede bestuiving door de bijen een opbrengstvermeerdering verkregen van 10% of meer. Als men echter spuit tijdens de bloei kan men geen bijen bij het koolzaad hebben daar dan grote schade aan de volken te verwachten is. Daarenboven zal men ook in het wild voorkomende, eveneens voor de bestuiving belangrijke insecten vernietigen. De oogstderving, daardoor ontstaan, bedraagt dus meer dan 10%. De uitgaven voor de bespuiting zijn bovendien nog, althans gedeeltelijk weggegooid geld. Het lijkt mij dus verstandiger deze bespuiting geheel achterwege te laten en liever dan de bijenhouders af te schrikken, te trachten, zoals ook de fruitteeler dat doet, door het beschikbaar stellen van een goede standplaats en een geringe vergoeding het reizen van de imkers naar het koolzaad te stimuleren.

Korte Berichten

BIJENMARKTEN.

Amersfoort: 4 April, 9 uur, terrein Utrechtseweg.

Purmerend: 9 April.

Beilen: 15 April.

Heerenveen: 19 April.

WAT HANGT DE BIJENHOUDER NU WEER BOVEN HET HOOFD ?

Opgericht is de Eerste Nederlandse Landbouwluchtvaartonderneming, de N.V. Metoor te Amsterdam. Steunende op de onderzoekingen en proefnemingen van het Ministerie van Landbouw gaat deze onderneming in het a.s. voorjaar haar werkzaamheden beginnen om met de meest moderne middelen de strijd uit de lucht aan te binden tegen de vijanden van de cultuurgewassen. Zij koopt daarvoor vliegtuigen aan en neemt piloten in dienst voor dit doel.

(Uit „de Fruitteelt”).

GRATIS WILGENSTEKKEN.

De heer Atze Dijkstra te Appelscha (Fr.) zendt u gratis 50 wilgenstekken, mits u hem 50 cent aan postzegels stuurt voor porto en verpakking. Hij raadt de volgende kweekwijze aan: de stekken voor 2/3 in humusrijke tuingrond steken, niet bemesten, bij droog weer sproeien. Volgende winter de loten snoeien op een buitenoog, voorjaar 1954 weer insnoeien en uitplanten op bestemde plaats. We betuigen de heer Dijkstra onze dank voor dit prachtige initiatief om de bijenweide te verbeteren !

VOOR DE BIJENTUIN VAN ONS BIJENHUIS.

ontvingen we te veel zaden om op te noemen. Allen hartelijk dank! We zouden nog wat honinggevend heesters kunnen gebruiken ...!

BEDRIJFSMETHODE ZWINENBERG.

Er bestaat tegenwoordig veel belangstelling voor goede bedrijfsmethoden. We hebben kennis genomen van de resultaten en we bevelen kennisname van de bedrijfsmethode Zwijnenberg gaarne aan. Men zie de advertentie in dit nummer.

EVENTJES LACHEN

Wij lezen in de „Mededelingen” van de M. C. Purmerend e.o. het volgende ware verhaal over een automobilist, die door een binnenvliegende bij werd afgeleid en een behoorlijke schade opliep. Natuurlijk was de man verzekerd en dus vulde hij een schadeformulier in „naar waarheid”. Omdat het formulier niet op bijen was berekend, ontstond het volgende:

Met welke snelheid reed de tegenpartij?	Tegenpartij vloog.
Reed tegenpartij rechts, links of midden op de weg?	Tegenpartij vloog in de auto.
Heeft tegenpartij signaal gegeven?	Gonsde alleen maar.
Wie heeft schuld aan het voorval?	De bij.
Diens naam en adres?	Onbekend.
Heeft tegenpartij het voorval in dienst van een ander veroorzaakt?	Is waarschijnlijk eigen baas.
Rijksnummer van het motorrijtuig van de tegenpartij.	Vloog zonder rijksnummer.

(Uit „de Motor”).

De lezers van ons blad zullen het met ons eens zijn, dat dit alleen maar een vrouwelijke bij van een ongeorganiseerde imker kan zijn geweest. Of ... krijgt een bij ook hier weer de schuld, terwijl een wesp de „tegenpartij” was ?

MEDEWERKERS:

Zeër veel kopij moet wachten.

UIT DE JAAGKIEPS

De meeste van ons zullen met belangstelling de noodkreet van collega Wind in het Groentje van Januari hebben gelezen. Terzake enige berichten uit andere landen:

Uit la Belgique Apicole 1951/11, onder de titel: Frankrijk beschermt zijn bijenteelt:

Tijdens een bijeenkomst, gehouden op 30 Juli 1951, op het Ministerie van Landbouw te Parijs, is besloten, dat er geen buitenlandse honing zal worden ingevoerd, voordat bekend is, hoe de toestand is van de oogst in Frankrijk. Het Belgische blad voegt hieraan toe: Wanneer zal dat in België zijn?

Uit Die Hessische Biene 1951/11;

Moet buitenlandse honing als zodanig worden aangevuld?

De Duitse Warenwet schrijft voor: Buitenlandse levensmiddelen, die in Duitsland verhandeld worden, moeten evenals het Duitse product, in de Duitse taal voldoende kentekenen dragen. Hieruit hebben de Duitse imkers afgeleid, dat op de verpakking moest staan aangegeven, dat het import-honing was. Maar dit is niet het geval. Men is nu bezig dit wettelijk te regelen.

Maar een BIJENHOUDER mag geen import-honing als „Bijenhoning” of „Gegarandeerde zuivere Bijenhoning” in de handel brengen, daar dan de indruk wordt gewekt, dat het Duitse honing is.

Dit geldt niet voor firma's, die alleen honing verhandelen!

Modern Beekeeping 1951/10 deelt mede, dat van de honing-export uit de V. S. tot 15 Sept. 1951 van de 1.409.600 kg er 594.900 kg naar ons land ging. Dat is ongeveer 40% van de totale uitvoer. De cijfers van de honingoogst over 1951 (Gleanings 1951/12) tonen aan, dat en de V. S. en Canada ook dit jaar wel weer zullen willen uitvoeren.

De opbrengst in de V. S. was 113.000.000 kg of 7.250.000 kg meer dan in 1950. De gemiddelde opbrengst per volk was 20,25 kg tegen 18,8 kg in 1950. Geschat wordt dat er 5.572.000 bijenvolken zijn, dat is 1% minder dan in 1950.

„Met minder volken hebben de bijenhouders meer honing opgebracht en het quantum, dat nog in voorraad is, is kleiner dan een jaar geleden. Deze omstandigheden tonen aan, dat de toestand in onze industrie tamelijk gezond is”.

Over de honing-oogst in Canada schrijft de correspondent in dat land in Gleanings 1951/12:

De opbrengst is groter dan het vorige jaar; dit is het gevolg van een hogere gemiddelde opbrengst per volk. Het aantal volken was iets minder dan in 1950, het aantal bijenhouders echter beduidend minder. De jaar-opbrengst was 17.500.000 kg tegen 12.840.000 in 1950.

Het aantal volken liep terug van 430.040 tot 420.840, maar de gemiddelde opbrengst steeg van 30 kg tot 41 kg; het aantal bijenhouders liep terug van 22.180 in 1950 tot 18.760 in 1951.

Modern Beekeeping 1951/10 is geheel gewijd aan een reis van de uitgever Walter T. Kelly door de noordelijke staten der U.S.A. en Canada. Hij geeft hiervan 33 foto's, terwijl 6 bladzijden aan kaarten met de reisroute's zijn afgestaan.

Kelly stelt de vraag: Hoe staat het met de grote honing-opbrengsten in Canada, waarvan wij gehoord hebben? De seizoenen zijn in Canada kort, de dracht komt plotseling, maar eindigt ook even plotseling, door vroeg invallende vorst. De meeste honing komt in Juli binnen en dan nog in een paar weken, waarbij gewichtstoenames van 20—25 soms 30 pound per dag vastgesteld zijn. Maar men heeft daar geen Amerikaanse, doch de lange Canadese dagen met slechts 4 uur absolute duisternis, terwijl de bijen om 9 uur des avonds nog halen. Men had verteld van 400 pound gemiddeld, maar deze worden niet meer gehaald: enkele bijenhouders hadden

300 pound, de meeste zijn blij met 150 tot 200 pound gemiddeld; de vorst is altijd een groot risico. In het noorden gingen in 1950 in Augustus reeds alle planten door vorst ten gronde.

De honingopbrengst gaat achteruit, vroegere gemiddelde opbrengsten van 200 tot 300 pound vielen terug tot 150 tot 200 pound of nog minder. De oorzaak ligt in de veranderingen op landbouwgebied (de verdwijning van het paard), sommige gewassen werden door andere vervangen, terwijl ook de uitputting van de bodem de honingopbrengst nadelig beïnvloed heeft.

Kelly ziet er geen heil in om vanuit de V. S. met zijn bijen naar Canada te reizen, daar er o.a. een verbod van invoer van gebruikt bijenteelt-materiaal in de V. S. bestaat.

Ingaande 1 Januari 1952 heeft de Apis Club opgehouden te bestaan. Deze club werd in 1919 opgericht om de bijenteelt niet alleen in Engeland, maar over de gehele wereld te bevorderen. Dit werd grotendeels gedaan door het uitgeven van het tijdschrift „Beeworld”, maar dit is niet meer mogelijk, zowel door de hoge papierprijzen als door de teruggang van het ledental.

The Beeworld zal door de (Engelse) Bee Research Association verder worden uitgegeven en misschien gedurende de volgende drie jaar het officiële orgaan van Apimondia zijn.

Het eerste nummer van de 33ste jaargang is van veel kleiner formaat dan voorheen en draagt op de voorpagina een typisch embleem, namelijk drie zeshoekige cellen om één punt gegroepeerd. hierop zijn de werelden afgebeeld.

Het blad is zeer wetenschappelijk.

In de Imkerfreund 1951/12 vertelt Dr. F. K. Böttcher over: Meer koninginnen in één volk, hieruit het volgende:

Op een tentoonstelling in Lippstadt (1949) kon men in een observatiekastje drie koninginnen naast elkander op één raat eitjes zien leggen.

Hoe was dat mogelijk? Eén of andere operatie? Ja, maar welke?

Voor 25 jaar had schrijver in een Amerikaans tijdschrift gelezen, dat men de punten van de angels moest afsnijden. Dit werd gedaan, maar de koninginnen hadden haar lust tot vechten niet verloren en zij grepen elkander steeds weer met de monddelen aan, zodat van een regelmatig leggen niet veel kwam. Schrijver nam nu, naar

Op onze tocht door de bergen hebben we wel ezels gezien....

aanleiding van de onderzoeken van von Frisch (het reukorgaan zou in de sprieten zitten) enige delen van de sprieten af. Dit was een ingewikkelde operatie en ook niet afdoende.

Bij het vechten van twee koninginnen had Böttcher gezien, dat deze elkander eerst met de kaken beetpakken en daarna pas steken. Door twee eenvoudige sneden werden nu de kaken afgesneden, zodat de koninginnen elkander niet konden vastpakken en dus ook niet konden steken (veiligheidshalve kan men ook de punten der angels afsnijden).

Maar zijn methode is niet nieuw. Voor bijna honderd jaar beschreef Dr. Dönhoff in de Bienenzeitung (1859) onder de titel: Hoe te handelen om in één volk twee koninginnen te hebben? deze zelfde handelwijze.

Dr. Böttcher gelooft niet, dat deze methode voor de praktijk voordeel zal opleveren. Het gelukte hem niet twee dergelijke koninginnen in één volk te overwinteren, één der twee was in het voorjaar verdwenen.

De Franse groot-imker La Crampa-Quinta schreef eens in een Frans blad, dat vroeger in de Pyreneeën de bijen bij het reizen met ezels vervoerd werden. Op onze tocht in deze bergen hebben we wel ezels gezien, zoals op de eerste foto te zien is, maar het vervoer van bijen vindt thans per auto plaats. Op de andere foto ziet U een transport van genoemde Fransman. De kasten worden het laatste stuk op de rug gedragen.

In het oude Egypte werden de bijen ook al op ezels vervoerd zoals blijkt uit een aantal papierrollen, welke in 1914 gevonden zijn. Deze behoorden aan Zenon, een Grieks ambtenaar, welke leefde in Philadelphia in de Fayum, omstreeks het midden van de derde eeuw vóór Christus. Eén van deze documenten is een „smeekbede van de bijenhouders” en luidt:

„Aan Zenon, de groeten van de bijenhouders van Arsinoë.

Gij schreeft, dat de ezels naar Philadelphia zouden komen en tien dagen zouden werken. Maar zij hebben daar nu 18 dagen gewerkt en de korven zijn in de velden gebleven en het wordt tijd, deze naar huis te brengen, maar wij hebben geen ezels om ze terug te dragen.

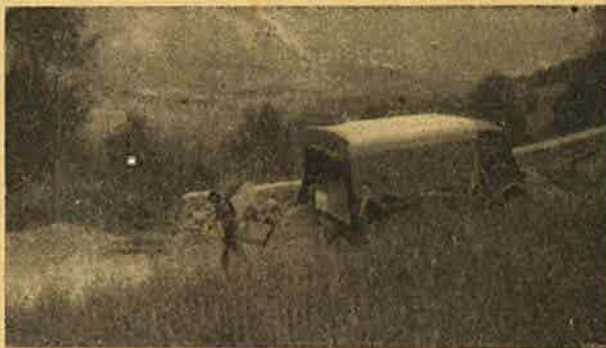
Nu is het geen geringe belasting, die wij de Koning betalen. Tenzij de ezels dadelijk gezonden worden zal het resultaat zijn, dat de korven te gronde zullen gaan en de belasting verloren gaat. Reeds waarschuwen de boeren ons, zeggende: We gaan het water loslaten en het kreupelhout afbranden, zodat, tenzij gij de korven verrijdt, gij deze zult verliezen”.

Wij vragen u dan, of het u behaagt, ons onze ezels te zenden, opdat wij de korven kunnen verplaatsen. Hierna zullen wij met de ezels terugkomen, als u deze nodig hebt. Dat het u wel ga”.

Vorenstaande werd overgenomen uit The Sacred Bee van Hilda M. Ransome. Schrijfster merkt hierbij op, dat uit deze brief is af te leiden, dat men in die tijd al met bijen reisde.

In het A.B.J. 1951/11 vinden we weer een artikel van de dokter D. C. Jarvis, hierin zegt hij dat honing de stem bij spreken en zingen helpt.

Een aantal voedingsstoffen doet de afscheiding van speeksel in de keel toenemen, hetgeen bij spreken en zingen lastig kan zijn: het maakt de stem onvast. Het is goed voor een zanger of spreker om 2 theelepels honing en 2 theelepels zure appelcider in een glas water te doen en deze drank bij elke maaltijd of tussen de maaltijden te gebruiken. Onze spieren werken op suiker en dit is ook het geval met de spieren van de stem. In dit opzicht is honing veel beter dan suiker, daar deze de speeksel-afscheiding doet toenemen, hetgeen de honing niet doet. Honing zal de moeheid van de stem voorkomen of herstellen. De hoge noten komen gemakkelijker door. „Drink op de dag van het concert, twee of drie uur voor de aanvang hiervan, een glas water met twee theelepels honing en zure appelwijn. Dit zal de noten hoger doen worden en het uithoudingsvermogen van de stem vergroten.

De kasten worden het laatste stuk op de rug gedragen....

Als ge in het publiek zingen of spreken moet, bedenk dan, dat honing kalmerend werkt. Honing werkt uitstekend om de zenuwen in bedwang te houden en vermindert de geestelijke en lichamelijke vermoeidheid, die na het concert of de spreekbeurt zou kunnen optreden”.

In het A.B.J. 1951/8 heeft de uitgever R. A. Grout een beroep gedaan op de bijenhouders om zuinig op hun was te zijn en hij eindigt zijn artikel met de volgende geschiedenis:

Enige jaren geleden werd tegen een jongen, die bij een bijenhouder werkte, gezegd, dat hij alle brokken was, die hij tijdens zijn werk in de bijenstanden kon vinden, mocht behouden.

Aan het einde van het seizoen kwam hij bij het huis van zijn baas in een oud Fordje. Het was niet veel, het rammelde erg, maar het liep en het was zijn eerste wagen. Hij verzocht zijn baas naar zijn nieuw bezit, dat hij van hem gekregen had, te komen kijken.

Wat bedoel je? vroeg de baas.

Wel, ik heb deze kar gekocht van de opbrengst van het was, dat ik in de afgelopen zomer op uw standen mocht zoeken en behouden!

Jékavé.

Marshall, D. L. & Haydak, M. H.: Seasonal variation in weight and ovarian development in the worker honeybee.

Journal of economic entomology. Vol. 44, Nr. 1, Febr. '51 p.p. 54—57.

De grootte van de bijen in een volk loopt nogal sterk uiteen. De grootte is afhankelijk van het ras, de geografische plaats en de voedingstoestand van de bijen. De grootte van de bijen van verschillende volken bleek te variëren met de tijd van het jaar. Er was een nauw verband tussen de grootte van de bijen en de hoeveelheid stuifmeel, die werd verzameld tijdens het larvenstadium van deze bijen. Hoe meer stuifmeel er gehaald werd in deze periode des te groter de bijen, die uit deze larven ontstonden. De ontwikkeling van de eierstokken van de werkbijen, die eveneens aan het seizoen gebonden is, vertoont geen correlatie met de hoeveelheid verzameld stuifmeel.

Het gemiddeld gewicht van de achterlijven van bijen uit het zwakste volk van de groep was lager dan dat uit sterkere volken. De honingdracht bleek geen invloed te hebben op de grootte van de bijen. Er was geen verschil in grootte van bijen die opgegroeid waren in nieuwe raat of oude raat.

FABELACHTIGE OOG

Een sprookje wordt werkelijkheid..... óók voor

Van alle zijden wordt er geklaagd over de geringe rentabiliteit der bijenteelt; men jammerd over hoge suikerprijzen en lage honingprijzen, over de vermindering der drachtgebieden en het treurige resultaat is, dat vele bijenhouders de moed opgeven en de zo schone imkerij de rug toekeren.

Uitgaande van de idee, dat de imkerij op de allereerste plaats een aantrekkelijke natuursport moet zijn, mag men toch niet uit het oog verliezen, dat telkens teleurstellende resultaten deprimerend moeten werken. Opvallend is het echter, dat doorgewinterde inkers bijna geregeld kunnen bogen op een matige tot goede honinggoest, wat toe te schrijven is aan goed vakmanschap en vooral aan het volgen van een goede bedrijfsmethode. En daaraan mangelt het juist; er wordt nog te veel lukraak geboerd of er worden methoden aangeprezen en gevolgd, die alleen uitmuntten door ingewikkeldheid en dus door de doorsnee imker niet begrepen worden.

Er dient in de eerste plaats een bedrijfsmethode ontwikkeld te

worden, die de kenmerken van eenvoud en bedrijfszekerheid in zich draagt en die door de gewone man zonder te veel hulpmiddelen op een economisch verantwoorde wijze kan worden toegepast.

In Aalst bij Eindhoven wordt door een groep mensen, die de bijenhoudery een warm hart toedraagt, sinds enkele jaren een manier van bijenhouden gevolgd, die in de praktijk bewezen heeft, doeltreffend te zijn. Via bijenteeltcursussen en lezingen is deze methode ook gepropageerd in de omliggende plaatsen, zoals Eindhoven, Waalre, Zeelst en Oerle en de daar bereikte honingopbrengsten en de geconstateerde opleving van de bijenhoudery bewijzen dat we op de rechte weg zijn. Niet zonder enig chauvinisme heeft men het de Aalster bedrijfsmethode gedoopt.

Aalst is als drachtgebied uitermate slecht; geen voorjaars- noch behoorlijke zomerdracht. Men voerde vroeger van April tot de leide toe en als deze teleurstelde, had men voor niets gewerkt. De Aalster methode is daarom mede gebaseerd op het opzoeken

Langzamerhand zijn we gewoon geraakt aan alarmkreten, wanhoopsgeluiden en -daden. Men hoort niets anders meer dan klagen over hoge contributie, hoge suikerprijs, dure materialen en slechte honingprijs. Kernachtig zegt men: „de imkerij zit aan de grond!” De voor de hand liggende conclusie wordt getrokken.

Velen bedanken voor hun lidmaatschap — zij verlaten het zinkende schip. (Denk aan Carlsen!) Anderen krimpen drastisch in. Weer anderen bestellen te weinig suiker en

En dit is het sprookje!

nemen geen kunstraat meer. Deze laatste maatregelen getuigen van zeer grote kortzichtigheid. Immers: onvoldoende verzorgde bijen kunnen nooit een redelijke opbrengst opgeven. Deze inkers leggen met zorg en overleg de grondslag voor een volgend mislukt bijenseizoen.

De stemming op de inkersbeurs is dus zeer traag; de temperatuur — ondanks de zachte winter — ver onder nul. Het oeroude gezegde: — Bij een bij moet bij — is weer in zijn oude luister hersteld. Het klagen is zo'n beetje mode geworden. Je gaat je wezenlijk schamen een ander geluid te laten horen.

Ondanks alles echter hou ik staande: Bij een bij hoeft niet bij. Op verschillende lezingen en praatavonden heb ik dit nader toegelicht. En wat zie je dan? De goede, praktische inkers kunnen het in het algemeen beamen. Daarom inkers — steek de hand in eigen boezem — zoek op de eerste plaats de fout bij uzelf. Wat velen nu waarschijnlijk verwachten ga ik niet doen — nl. cijfermateriaal geven om mijn bewering te staven.

Liever zal ik u een sprookje vertellen.

Er leefde een bijenteeltonderwijzer, niet in Luilekkerland, maar in ons doorgewoon, arm Nederland. Jaren lang tobde hij met zijn bijen, want hij woonde, en woont nog, in een slechte drachtstreek. Hij was overigens een goed imker, maar hij kon zich niet losmaken van een verouderde methode van bijenhouden. Het was imkeren in houten korven, met bijen vol korf-allures. Als zoon van een groot-korfinmer was voor hem de hei dé kans van het jaar! Zo sukkelde hij van het ene slechte bijenjaar naar het andere.

Zijn leerlingen wisten heel wat van de bijen te vertellen, maar ook hun resultaten waren niet beter dan van hun meester. De meester intussen was geen eigenwijs man, maar een werker, „een studiehooft”. Op zijn tijd nam hij nog gaarne plaats in de leerlingenbank. Bij een van die gelegenheden hoorde hij spreken over modern bijenhouden! Hij ging naar huis en broedde zijn plan voor het volgend seizoen uit. De resultaten waren verbluffend. Het jaar daarop stond hij weer voor een klas inkers. Met enthousiasme sprak hij over de nieuwe methode.... De leerlingen herhaalden: „Onze meester zegt ons, beste inkers, zei hij.... wij zijn fout, zo zei hij.... doe het zó eens, zei hij”.

Wat nu volgt mag voor vele oud-cursisten en cursisten van vandaag een sprookje op zich lijken:

MAAR ZE DEDEN WAT HIJ ZEI.

Aalst (bij Eindhoven) beleefde een opleving. Een vaste reisclub werd gevormd; fabelachtige oogsten werden binnengesleept.

De omliggende plaatsen zeiden niet: „Kan er uit Aalst iets goeds komen?!” Ze nodigden meester Evers uit om ook hen te onderrichten in de „nieuwe leer”. En ziet: Eindhoven, Zeelst, Oerle en Waalre doen mee in de triomftocht in die mate, waarin ze hun verouderde methode hebben prijsgegeven.

Tot zover het sprookje dat geen sprookje is. Verschillende keren heb ik de heer Evers gevraagd zijn resultaten alsmede de methode te publiceren, maar hij was een beetje bang, dat men over een sprookje zou gaan spreken.

De methode op zich is wel bekend, ofschoon enige verbeteringen zijn aangebracht.

Laten we hopen dat de artikelen van meester Evers een voorbeeld mogen zijn voor alle inkers, voor alle cursisten en voor allen die anderen de bijenteelt leren.

Wij moeten natuurlijk niet blind zijn voor de ongunstige toestand van de bijenhoudery in ons land; maar van de andere kant ook niet voor het feit dat de grootste fout ligt bij ons, inkers, zelf.

Het bijenhouden is geen goudmijn in Nederland, maar een mooie liefhebberij, die binnen ieders bereik blijft als zij goed wordt beoefend.

Tilburg

H. VAN GOOL.

OGSTEN

U, imker!

van drachtgebieden, dus op het reizen met de bijen. Daarvoor heeft bovengenoemde groep een reisclub in het leven geroepen, die uitmunt door solidariteit en onderling hulpbetoon en die driemaal per jaar gezamenlijk er op uittrekt, nl. naar de voorjaarsdracht, de zomerdracht en de heide.

We vleien ons niet met de gedachte, dat wij het universele geneesmiddel tegen alle kwalen gevonden hebben, maar toch wagen we het te zeggen, dat deze bedrijfsmethode, mits toegepast door een behoorlijk theoretisch en praktisch ontwikkeld bijenman, voorzeker succes zal opleveren.

Het principe, waarop de Aalster methode berust, werd ons indertijd aan de hand gedaan door de Rijksbijenteeltconsulent, Ir. J. Mommers, en door een jarenlange toepassing hebben wij ze geperfectionneerd met eigen vindingen.

Wat ongetwijfeld zeer veel bijdraagt tot het succes van deze methode is het feit, dat men zo weinig behoeft in te grijpen in het bijenleven: *dat men slechts zeer weinig de kast te openen heeft.* Want het is nog niet genoeg bekend, dat een nieuwsgierige bijenhouder, die bij tij of ontij in zijn kasten zit te rommelen, weinig honing wint.

Benodigheden zijn: kasten met twee broedbakken, liefst 10-raams. Bij elke kast een zogenaamd Engels kastje of nog liever een enkelwandig 8-raams kastje, dat men zelf kan timmeren. Bovendien, als men in eigen streek niet veel vindt en dus gedwongen is de honing na te reizen, reisramen, reisbeugels en sterke, bijendichte kasten. Het ligt in onze bedoeling het gehele geleidelijke verloop van de werkzaamheden vanaf voorjaar tot herfst te schetsen, zodat iedereen hierin een gemakkelijke leidraad vindt.

Gaarne wil ik eerst de resultaten bekend maken, die in 1950 en 1951 door enkele imkers, die deze methode toepasten, zijn bereikt. Uiteraard worden om begrijpelijke redenen geen namen genoemd, doch het zijn alle betrouwbare en gecontroleerde gegevens. Er werd gereisd naar het koolzaad (op de klei!) de linde en klaver en naar de heide.

Imker A; 12 kasten:

	1950	1951
Koolzaad	150 pond	110 pond
Linde en klaver	275 pond	200 pond
Heide	375 pond	180 pond
Totaal	800 pond	490 pond

Imker B; 4 kasten:

	1950	1951
Koolzaad	75 pond	30 pond
Linde en klaver	125 pond	140 pond
Heide	130 pond	—
Totaal	330 pond	170 pond

In 1951 reisde hij niet naar de hei.

Dit voorbeeld is des te meer frappant, omdat hij pas in 1945 met imkeren begon en wel met een paar korven. Hij volgde een bijenteeltcursus en schafte in 1946 zijn eerste kast aan. Zijn resultaten mogen er zijn!

Imker C; 6 kasten:

	1951
Koolzaad	30 pond
Zomerhoning	185 pond
Heide	90 pond
Totaal	305 pond

De heer Evers bij zijn bijen op de Aalster heide in 1950. De Engelse kastjes zijn hier twee bij twee op elkaar geplaatst. De schuif met lichtspleten van het Engels kastje moet worden vervangen door een goed sluitend dekskleedje. Deze kastjes worden gebruikt voor de export van bijen naar Engeland en dan dient de schuif als luchtrooster.

Imker D; 2 kasten.

Pas in 1950 met imkeren begonnen en na het volgen van een cursus en na de nodige zelfstudie direct de Aalster methode gevolgd. Zijn bijenvolken waren te zwak om op het koolzaad iets op te brengen, doch in de zomer haalde hij dit ruimschoots in.

Zomerhoning	60 pond
Heidehoning	24 pond
Totaal	84 pond

Ik zou deze voorbeelden met talrijke andere kunnen aanvullen, maar deze spreken genoeg voor zichzelf. Natuurlijk zijn er ook „bijenhouders“, die er ondanks alles niets van maken, doch geen enkele methode slaagt, als ze niet met kennis van zaken en vol liefde toegepast wordt. Er zijn eenmaal mensen, die nooit een kijk krijgen op het bijenleven en dus zullen al hun pogingen tot mislukken gedoemd zijn.

We willen geen pleidooi houden tegen separeren, omhangen en andere gebruikelijke bedrijfsvoeringen, want we weten, dat er vele wegen naar Rome leiden en dat velen vastzitten aan een eenmaal aangeleerde en aangewende methode. Maar toch raden we ieder met een gerust hart een serieuze proefneming met de Aalster methode aan.

Bewaar deze artikelenreeks, die u de diverse werkzaamheden en de motivering daarvan zal schetsen.

Grondslag van de Aalster methode.

Bij elk wintervolk, dat we in de herfst opgezet hebben, hebben we ook een volkje in een apart geplaatst Engels kastje, dat normaal is opgevoerd. Tot einde Maart-begin April blijven we van (vervolg op pag. 42)

Vervoer van bijenvolken per spoor

Wij spraken met de heer Zuuk, agentschap der spoorwegen te Arnhem

— Meneer Zuuk, wij hebben onlangs een vraaggesprek gehad met Ir. J. Mommsers. De heer Mommsers vestigde er de aandacht op, dat vervoer van kleine partijen bijenvolken per spoor voordeliger kan zijn dan vervoer per auto. We kunnen in het kader van een vraaggesprek natuurlijk niet alle vragen beantwoorden en alle tarieven publiceren, maar het is wellicht het beste dat we een paar concrete voorbeelden nemen.

Als eerste voorbeeld zou ik willen nemen een imker te Groningen, die 10 volken wil zenden naar de kersenboomgaarden in Zuid-Limburg, laten we maar zeggen in de buurt van Heerlen. Kunt u zeggen hoe dat vervoer plaats vindt en wat het kost?

— Laten we aannemen, meneer Groenveld, dat die kasten per stuk 25 kg wegen, totaal dus 250 kg. Ze kunnen dan als snelgoed worden vervoerd en de hele zen-

ding kost u f 12,30. In Heerlen worden de kasten binnen de bestelkring franco huis bezorgd, maar als de kersenboomgaard buiten de bestelkring ligt, komt er nog bestelloon bij.

— Kan de imker met de wagon meereizen, waarin de bijen worden vervoerd?

— In dit geval niet. Hij kan een kaartje Groningen-Heerlen via Utrecht nemen. Als hij dezelfde dag terug kan, kost een retour 3e klas f 17,90. Hij kan, met toestemming en in aanwezigheid van de conducteur, b.v. in Zwolle of in Utrecht wel even in de bagagewagen gaan kijken of alles nog in orde is met de bijen.

— De imkers kunnen hun bijenkasten pas dicht maken des avonds, als alle bijen uit het veld in hun woning

(vervolg van pag. 41)

onze bijen af, daar controle voordien geen enkel nuttig effect kan hebben.

Begin April worden door ons de grote kasten gecontroleerd op moer-echtheid, volkssterkte, voorraad, hoeveelheid broed, welke gegevens genoteerd dienen te worden. Tegelijkertijd worden de moeren geknipt, wat voor ons noodwendig is, omdat met de bijen spoedig naar de voorjaarsdracht moet worden gereisd. Ook worden de koninginnen onder een vangnetje met een penseeltje gemerkt met een flinke witte stip van snel opdrogende verf. Dit vergemakkelijkt later het noodzakelijke opzoeken van de koningin. De bestanddelen van deze verf zijn gebleekte schellakschubben, lithopoonwitpoeder en alcohol van 95% en ze wordt door ons zelf aangemaakt. Ik weet niet of een dergelijke merkverf in de handel is. Voor imkers, die niet reizen, is dit merken en knippen niet zo noodzakelijk, doch wel gemakkelijk.

Doel van de bevolkte „Engelse” kastjes.

Deze dienen alleen om vlak voor er gereisd wordt, dat is omstreeks 10 April, de hoofdvolk te versterken. Deze bijen zijn natuurlijk georiënteerd op haar vaste standplaats in de hal. Om haar die enigszins te doen vergeten, brengen wij deze volkjes in Maart naar een naburig drachtgebied, nl. wilgenhout. Con-

trôle op deze volkjes is bij het wegbrengen niet nodig, wel vóór het terughalen, omdat men dan de sterkte behoort te kennen, om te beslissen bij welk hoofdvolk ze moeten worden gevoegd. Degenen, die dit wegbrengen te bezwaarlijk vinden, kunnen ze ook gerust thuis houden.

Vlak vóór het reizen worden de Engelse volkjes verenigd met de hoofdvolk. In de grote kast wordt het volk in de bovenbak geplaatst, d.w.z. er komt een gedeeltelijk met raat of kunstraat gevulde bak onder. Van het Engelse kastje wordt de moer gezocht en gedood en het hele volkje wordt bij de hoofdkast gehangen. Men schuift in het hoofdvolk het broed naar één kant; na overtollige kantramen verwijderd te hebben, plaatst het broed van het Engels kastje met bijen en al daar tegen aan, zodat één broednest wordt gevormd in de bovenbak. De broedvrije en hopelijk van voldoende voorraad voorziene raampjes, die hoven geen plaats kunnen vinden, plaatst men in de benedenbak. Men behoeft bij dit verenigen geen voorzorgsmaatregelen te nemen, daar er niet gevochten wordt. Wil men heel voorzichtig zijn, sprenkel er dan wat suikerwater over. Men krijgt door deze wijze van verenigen een prachtig volk, ruim voorzien van broed en vliegbijen. Onze ervaring heeft geleerd, dat versterking in de herfst van het hoofdvolk met een Engels volkje, in het voorjaar niet resulteert in een daarmee overeenstemmende hoeveelheid broed, wat logisch is, want bij onze manier van handelen heeft men telkens de beschikking over twee leggende koninginnen. Wil men de koningin van het Engelse volkje sparen, dus niet doden, dan is daartegen geen bezwaar; men late ze dan op één raampje met bijen en voorzien van voldoende voer haar taak van broedaanzetting maar voortzetten. Doch het is dan wel wenselijk, eigenlijk noodzakelijk, de aldus gespaarde koninginnen op een andere plaats in de hal of liever nog een eind daarvan te plaatsen, om het terugvliegen van de vliegbijen te voorkomen. Die moeten immers in de kast blijven, waar men ze heeft bijgevoegd, zeker om al het broed te bezetten.

En nu naar het uitgezochte drachtgebied, d.w.z. naar het fruit of het koolzaad, tenminste als in eigen omgeving niets te halen is. Voorlopig hebben wij ons werk gedaan en minstens tot half Mei kunnen we op onze lauweren rusten, niet in de volken rommelen en de bijen rustig haar gang laten gaan. Wordt er niet gereisd en is de streek, waar men woont, armoedig, dan moet misschien wel eens gevoerd worden. In dit geval geve men liever enkele keren een flinke portie, dan telkens de bijen te verontrusten met kleine hoeveelheden.

De volgende keer worden de werkzaamheden geschetst tot einde Mei, op en na de voorjaarsdracht.

(Wordt vervolgd).

J. EVERS, Aalst (N.-Br.).

Vóór het verenigen

„Engels” volkje, goed ingepakt

Na het verenigen

Boven: alle broed van hoofdvolk en Engels volkje.
Beneden: ramen met voorraad, verder uitgebouwde of eventueel kunstraten (geen koninginnerooster gebruiken).

Engels kastje

wordt einde Mei weer bevolkt.

zijn teruggekeerd. Kunnen deze 10 volken nu gedurende de nacht worden vervoerd?

— De imker doet goed even bij het plaatselijke station te informeren hoe laat de volken ten vervoer moeten worden aangeboden. 's Avonds zal dat wel bezwaarlijk zijn, ook al omdat er dan geen reizigerstrein naar Heerlen loopt. De volken zouden b.v. met de ochtend-trein van 6,30 uit Groningen kunnen gaan, aankomst te Utrecht 9,01. Daar kan de imker bij het overladen aanwezig zijn, vertrek Utrecht 10,08, aankomst Heerlen 12,54. Als de fruitkweker dan b.v. met een auto of landbouwtactor aanwezig is bij aankomst van de trein kunnen de bijen in de loop van de middag ter plaatse zijn. Zou er niemand bij aankomst van de zending aanwezig zijn om deze op te halen dan zouden de volken in de loop van de dag worden besteld, maar dan moet alles natuurlijk wel heel goed geregeld zijn, want het vervoer van bijen brengt bepaalde risico's mee.

— Inderdaad. Nu hebben de bijen bij de kersen gestaan en ze moeten terug. De kasten wegen nu per stuk 40 kg, totaal dus 400 kg. Wat kost nu de reis terug?

— U bent nu net op het nippertje, want het maximumgewicht van een snelgoedzending is 400 kg. Het vervoer van deze 400 kg naar Groningen kost totaal f 19,50. Plus natuurlijk het 3e klas retourtje van de eventuele begeleider. Boven 400 kg wordt de expresgoedprijs berekend en dat komt twee maal zo duur.

— Als de volken van verschillende imkers zijn, kunnen er in dat geval twee of drie partijen van worden gemaakt?

— Ik moet er op wijzen, meneer Groenveld, dat de laadruimten in de bagagewagens van de reizigerstreinen een bepaalde capaciteit hebben en dat men het risico loopt dat een deel van de volken niet mee kan als men die verdeling in verschillende partijen zou toepassen bij een vervoer van enige betekenis. Dit is dus gedaan om te voorkomen dat een zending niet in één keer geladen zou kunnen worden.

— Het is natuurlijk niet de bedoeling de bepalingen te ontduiken, meneer Zuuk. We hebben als voorbeeld genomen een imker in Groningen, maar als die imker nu eens woont te Pieterburen en zelf zorgt dat de bijen aan het station Winsum komen? De volken zijn dus, wat de imker betreft, reisvaardig aan het station een paar uur na zonsondergang. Hoe laat kunnen deze bijen in Heerlen zijn en wat kost het vervoer? Laten we maar weer voor de heenreis 250 kg en voor de terugreis 400 kg aanhouden. En wat kost het retourtje voor de begeleider?

— Na overleg gepleegd te hebben met het station Winsum zal het mogelijk zijn dat de zending met de eerste reizigerstrein (5,54) naar Groningen gaat en verder de weg volgt als hierboven aangegeven, dus met de reizigerstrein die om 6,30 uit Groningen vertrekt, maar ook hier geldt weer: stel u een paar dagen tevoren met het station in verbinding! De zending kost f 12,30 en het retourtje f 18,50. De terugreis kost, als de kasten 400 kg wegen, f 19,50. Maar let u er even op, dat niet alle stations snelstukgoed aannemen?

— En nu neem ik een ander voorbeeld. Onze afdeling Raalte gaat met 200 volken naar Heerlen. Kan dat niet voordeliger per wagon?

— Bij het reizen met de bijen is altijd haast, zo'n wagon mag natuurlijk niet onverhoopt ergens blijven staan. Nu is het mogelijk een z.g. vervoersregeling aan te vragen; het tarief is dan hoger, omdat het vervoeren dan als snelgoed plaats vindt, maar u hebt dan veel meer kans dat de wagon op een van te voren met u afgesproken tijd ter bestemder plaats is. Uw afdeling Raalte zal dus van te voren met het Handelsagentschap te Zwolle of met het station Raalte deze zaak moeten bespreken en regelen. Dat zou ik trouwens in alle gevallen van bijenvervoer per spoor willen aanraden. Ook de vertrektijd te Raalte zal moeten worden overlegd. Het transport loopt in dit geval over Zwolle.

BIJENSTAL IN COSTA RICA

Een Nederlander, op reis in Costa Rica, maakte bovenstaande foto van een bijenstal in de omgeving van San José. Hij schrijft: „Later ben ik nog met een andere imker in contact geweest, die $\pm$ 25 volken had. Alles in eigen gemaakte kasten. Korven heb ik er niet gezien. Ik meen dat de bijen honing halen van de sinaasappel- en mandarijnenbomen. En ook van de koffiestruik. En dan heb je daar veel suikerriet, dat ook wel wat zal opleveren. Bij behandeling van zijn bijen beschermde de imker zijn hoofd met 'n zakje, waarin celluloid plaatjes voor kijkgaten en hij gebruikte een eigen gemaakte beroker met blaasbalg. De prijs van de honing weet ik niet, maar deze moet erg laag zijn, daar alles wat het land voortbrengt, uitgezonderd koffie, goedkoop is. Ook de arbeidslonen zijn zeer laag, met daaraan evenredig de koopkracht.

— En wat kost het vervoer als wagonlading snelgoed van Raalte naar Heerlen?

— Dat kost f 3,48 per 100 kg. Als we het gewicht van de hele zending stellen op 5000 kg, kost de heenreis $\pm$ f 174,— en de begeleider kan nu, na verkregen toestemming, met de wagon mee, want daarin worden geen goederen vervoerd die eigendom zijn van derden. Zijn enkele reis kost f 7,40. De terugreis is uiteraard weer iets duurder als de volken in gewicht zijn toegenomen. Wordt een vervoersregeling getroffen, waarover ik zo even sprak, dan worden de kosten voor dit vervoer f 280 voor 8000 kg. Dit bovenstaande heeft betrekking gehad op het vervoer van bijen als snelgoed; in het algemeen is het vervoer als vrachtgoed niet aan te bevelen.

— Meneer Zuuk, ik ben u zeer erkentelijk voor uw inlichtingen. Heb ik misschien nog iets vergeten dat voor onze lezers van belang kan zijn?

— Ja. De bijenvolken moeten zeer goed afgesloten zijn. De reizigerstreinen hebben, ook op de grote stations, slechts enkele minuten oponthoud. Ze moeten dus, b.v. in Utrecht, in enkele minuten uit de bagagewagen worden gelost en op perronwagens overgeladen. Stel u eens voor, dat de kasten niet bijendicht waren, dan zou dit, óók als een begeleidende imker aanwezig is, fatale gevolgen hebben.

Ten slotte: de Spoorwegen hebben aan hun personeel de volgende instructie gegeven voor het vervoer van bijen:

Bijen in kasten. Vliegkat moet evenwijdig zijn met de kopwanden van de wagon. Letten op luchttoevoer. Bijen in korven: Indien niet op latten geplaatst, de korven op hun zijkant leggen met vliegkat naar boven. Letten op luchttoevoer.

En nogmaals: men ga even met het station of handelsagentschap van zijn woonplaats praten, om alles vooraf te regelen. De adressen van de handelsagentschappen vindt u op blz. 44 van het spoorboekje.

INGEZONDEN STUKKEN

TE LAGE HONINGPRIJZEN.

De Friezen hebben de kat de bel aangebonden. Zij hebben na geduldig wachten op resultaten van de honingcommissie, tenslotte een noodvergadering samengeroepen. Uit het verslag in ons maandblad bleek, dat in hoofdzaak de oorzaak van de te lage honingprijsen geweten werd aan de importhoning. Jarenlang heb ik deze klacht gehoord, er in geloofd en het zelf ook verkondigd. Maar het probleem ligt anders. Dit blijkt al direct daaruit, dat over de gehele wereld geklaagd wordt over de te lage honingprijsen. Het probleem is algemeen. Wanneer wij ziek zijn, halen we er een dokter bij, dus iemand, die de ziektegevallen door jarenlange studie kent en in vele gevallen weet, hoe de ziekte te genezen is. Wij, imkers, trachten een beetje aan onszelf te dokteren, zonder een scherpe diagnose te stellen.

Velen van ons zijn in staat goede honing te produceren. Maar slechts weinigen verstaan de kunst, deze te verkopen. Er wordt Nederlandse honing aan het publiek verkocht voor prijzen, die lager liggen dan de prijzen van importhoning. Langs hoofdwegen in ons land staan bordjes „Honing f 1,— per pot” en ook in vacatiecentra vindt men ze. Importhoning daarentegen wordt in de winkels in het algemeen voor f 1,25 verkocht. Onze honingprijsen moeten belangrijk hoger liggen dan de prijzen van importhoning en dat kan ook. Want als men de meeste hier te lande geïmporteerde soorten vergelijkt met onze Nederlandse soorten, liggen deze in smaak en aroma meestal ver onder onze Nederlandse honing. Het publiek, dat importhoning koopt, kan of wil in het algemeen geen hogere prijs voor onze honing betalen. Het publiek, dat het wel betalen kan, koopt ook in de meeste gevallen inländse honing.

Aan de verkoop van honing hebben we nimmer voldoende aandacht besteed, in tegenstelling tot vrijwel de gehele industrie. De jamfabrieken danken hun enorme afzet aan een prima verkooporganisatie en aan stelselmatig gevoerde reclame. Door deze reclame is de eigengemaakte jam vrijwel van de tafels verdwenen en is er fabrieksjam voor in de plaats gekomen, hoewel eigengemaakte jam belangrijk goedkoper is dan fabrieksjam van dezelfde kwaliteit. Jam en soortgelijke producten hebben stelselmatig de honing verdrongen en wij hebben ons product laten verdringen. Zo heeft door reclame en nog eens reclame de margarine de roomboter als volksvoedsel voor een groot deel verdrongen. Deze en andere industrieën hebben het voordeel ingezien van de mogelijkheden, die in reclame en een uitstekend georganiseerde verkooporganisatie schuilen. Wanneer er in onze kringen over reclame gesproken wordt, hoort men alleen de klacht dat dit geld kost. Maar reclame kost geen geld, het brengt geld op, het schept nieuwe verkoopmogelijkheden. Om tot een betere honingprijs te komen is meer nodig dan reclame. Want de vraag, die door reclame gekweekt wordt, moet door de verkooporganisatie opgevangen worden. In de eerste plaats is er daarom nodig een hechte verkooporganisatie, geleid door bekwame zakenmensen. Handel en vereniging zullen elkaander in deze organisatie kunnen en moeten vinden en kunnen en moeten samenwerken. Pas als de verkooporganisatie goed geregeld is en goed functioneert, kan een reclamecampagne groot nut hebben. Dan is tevens de tijd rijp voor het instellen van een waarborgmerk. Aan imkers, die dit merk betrekken, kunnen eisen gesteld worden betreffende de kwaliteit, de wijze van verpakking, maar ook kunnen minimumprijzen voorgeschreven worden. Houdt men zich hier niet aan, dan verliest men daarmee het recht op het waarborgmerk. De taak van de reclame moet zijn, dit waarborgmerk tot een kwaliteitskenmerk bij het publiek te maken, terwijl de honingreclame tevens op de marktontwikkeling gericht moet zijn.

Dit alles zal grote bedragen en bekwame organisatoren met hoge salarissen vereisen. Krenterigheid kost geld en slecht gesalarieerde, halve krachten zijn duurder dan goed betaalde, bekwame mensen. Laten wij naar anderen kijken en er van leren.

Industrieën, die een prima product maakten, maar het niet aan de man wisten te brengen, zijn ten onder gegaan. Andere, die de juiste aandacht aan de verkoop hebben besteed, zijn groot geworden. Producenten is een kunst, verkopen is ook een kunst, even moeilijk en ingewikkeld als de eerste. Voor beiden zijn vakbekwame mensen nodig. Als we die les niet leren of willen leren, kunnen we de bijen beter aan de kant doen.

J. H. WIGERSMA.

EEN JUBILEUM.

Op 12 Maart a.s. hoopt de heer L. A. van Beusekom, wonende te Huis ter Heide, Amersfoortseweg 24, een drievoudig gouden feest te vieren. Niet alleen is hij op die dag 50 jaar gehuwd, maar ook restaurateur, en bovendien bijenhouder. Hij bezat de lust tot imkeren reeds vroeg, want als schooljongen haalde hij voor zijn vader al zwermen uit de bomen! Wij wensen de jubilaris met de zijnen een genoeglijke feestdag en hopen dat de krasse oude heer, hij is 76 jaar, nog menig jaartje zijn liefhebberij als imker mag beoefenen.

Namens het Bestuur der afdeling Zeist,
G. KRABBENDAM, secretaris.

DE BIJENHOUDERIJ IN NOOD.

We schrijven het jaar 1909. Een uitzonderlijk slecht bijenjaar, waarin de volken zonder enige voorraad van de heide thuiskwamen.

Het was wel eens vaker een slecht jaar geweest. Men wist zich dan wel te helpen. Steunend op eeuwenlange ervaring, welke van vader op zoon was overgedragen, slachtte met 3/5 deel van zijn volken en voerde met de voorraad, welke daar nog in mocht zitten, de beste korven op.

Niet alzo in 1909. Veel volken waren op de heide al gesneuveld. Ze te slachten was niet meer nodig. De rest was letterlijk „droog”. De aloude methode, om het ene volk met het andere te redden, was hier niet meer mogelijk.

Toen is de regering bijgesprongen. Er werd goedkope, gedenateureerde suiker beschikbaar gesteld.

Thans verkeert het imkersbedrijf weer in nood. 1950 en 1951 waren beide niet best. Maar dat neemt de imker. Er is (was) immers altijd nog voldoende suiker te krijgen tegen gereduceerde prijs. En al klom de suikerprijs zo langzamerhand op tot 30, 40, 50 cent per kg, voor de amateur imker met een paar volken op zijn stal, maakte dit nog niet zoveel uit. Liefhebberij is nu eenmaal niet altijd goedkoop. Voor deze imkers wordt deze noodkreet niet geuit. Het gaat niet om de „hoedjes”-imkers, maar om de anderen, die bijen houden om er nog iets aan te verdienen en bij wie men nog de grootste stallen aantreft.

Bij de telling van 1947 waren er 1100 imkers met meer dan 20 volken. Ze hielden samen ± 40.000 volken, dat is gemiddeld 36. Jammer, dat niet aangegeven is, hoeveel hiervan in kasten en in korven werden gehouden.

In 1950 schrok men al van de suikerprijs, 46 cent de kilo! In 1951 was het zelfs 62 cent bij de eerste bekendmaking! Neem nu eens aan, dat men voor 36 opzetters de toegezegde 10 kg voor de winter nam, dan werd dit een bedrag van $36 \times 10 \times 62 \text{ cent} = f 216$. Voeg hier nog bij 3 kg in het voorjaar, dan stijgt hierdoor het bedrag voor de suiker tot ruim f 280. Voorwaar voor de meester „brood”-imkers geen gering bedrag.

Er dreigt een catastrofe, minstens even groot als in 1909. Allerwegen wordt dit terdege gevoeld. De „grote” vereniging heeft bij de regering aangeklopt. En het „s'rappez toujours” heeft inderdaad iets geholpen, maar niet genoeg. Die paar centen verlaging per kg is van geen invloed en de gehandhaafde suikerprijs betekent de ondergang van het bijenhoudersbedrijf der broodimkers. Wanneer de prijs van de gedenateureerde suiker niet op 25 cent de kg wordt gebracht, zullen alle andere maatregelen (b.v. verbod van verkoop van buitenlandse honing als consumptiehoning) geen effect hebben.

Maar zult ge zeggen, de regering zal er niet toe te bewegen zijn, zulke goedkope suiker in zo'n groot kwantum beschikbaar te stellen. Misschien is de fabrieksprijs wel hoger dan 25 cent de kg¹⁾. Welnu, dan zou de regering er iets op toe moeten leggen, want het is de bedoeling van dit schrijven allerminst, om 13 kg per opzetter te verstrekken. Dat is inderdaad veel te veel (niet als men de prachtige bedrijfswijze nagaat van de heer Th. Baas, in het nummer van Januari j.l.) 5 kg in totaal, dus én wintersuiker én voorjaarsuiker, is genoeg.

Om echter de broodimkers speciaal te helpen, zou men de gedenateureerde suiker (5 kg) ook alleen kunnen verschaffen aan die imkers, welke meer dan 10 of 20 volken opzetten.

Dwingelo. S. CANCRINUS.

¹⁾ Inderdaad. De kostprijs is zelfs beduidend hoger. Red.

Officiële mede- delingen

Jaarverslag afdeling Handel 1951.

De verwachte prijsstijgingen waarvan wij in ons vorig verslag melding maakten, hebben zich helaas ook in 1951 voortgezet. Dat deze stijgingen en de slechte honingprijzen de bijenteelt niet aantrekkelijk maken, heeft nauwelijks hetoog. Daarbij komt, dat er nog steeds geen maatregelen zijn genomen om de invoer van buitenlandse honing in bepaalde banen te leiden. Dit is momenteel dan ook wel het meest dringende probleem dat om een oplossing vraagt. Wel wordt aandrang op de overheid uitgeoefend om maatregelen te nemen ter bescherming van ons product, maar, hoe sterk deze aandrang ook is, zij heeft in het verslagjaar nog geen zichtbare resultaten afgeworpen. Als het de overheid echter ernst is om de Nederlandse bijenteelt in stand te houden, zal ze spoedig met beschermende maatregelen moeten komen. Het kon anders wel eens te laat zijn. Dit zou niet alleen rampzalig zijn voor de bijenhouders, maar ook voor andere groepen van onze bevolking. Wij denken hierbij speciaal aan de fruittelers.

De omzet liep in het algemeen terug. Reden tot ongerustheid geeft dit nog niet, hoewel de uiterste zuinigheid geboden zal zijn. Met de fabricage van gewapende kunstraad kon een aanvang worden gemaakt. Vele inkers interesseerden zich hiervoor. Grote bestellingen hierop werden nog niet geboekt; vele afnemers willen eerst zelf eens een proef nemen.

Aan de vraag naar kunstraad kon ruimschoots worden voldaan. Oude raten werden in grote hoeveelheden ingeleverd, zodat de leverantie ook in de toekomst geen zorgen baart.

Het gebruik van blik gaf nog al wat narigheid, omdat het tijdelijk verboden was dit artikel voor honingbussen te gebruiken. Wel werden bussen in de handel gebracht van een vervangingsmateriaal, maar dat bleek van zeer inferieure kwaliteit te zijn. Aan het eind van het jaar kon echter weer enige verruiming worden verkregen. Hout- en glaswaren konden in voldoende mate worden geleverd, zij het dan tegen beduidend hogere prijzen.

De totale goederenvoorraad is aanmerkelijk hoger dan voorgaande jaren. In verband met de steeds aanhoudende prijsstijgingen zijn nog al wat goederen ingeslagen. De artikelen zijn echter alle tegen inkoopwaarde op de balans opgenomen.

Jaarverslag afdeling Suiker 1951.

Evenals in het vorig jaarverslag moet ook nu weer worden opgemerkt, dat de afname beduidend lager is geweest dan de voorgaande jaren. De totale omzet bedroeg 638.459 kg en is hiermee ruim 200.000 kg lager dan in 1950. Nadat de suikerprijs eerst op hetzelfde niveau als in 1950 lag, bleek de overheid tijdens de voorjaarslevering van gedachten te veranderen; begin Maart werd plotseling de prijs met f 15 per 100 kg verhoogd. Dit gaf nog al enige beroering, temeer daar een aantal afdelingen de suiker tegen de lage prijs hadden afgenomen en een ander gedeelte

de verhoogde prijs moest betalen. Het Hoofdbestuur heeft echter gemeend, dat de verhoogde prijs niet zou mogen gelden voor die afdelingen, die de suiker tijdig hadden besteld. Dit is dan ook de reden, dat de exploitatierekening van de afd. Suiker met een aanzienlijk nadelig saldo sluit. Daar de moeilijkheden voor de bijenteelt steeds groter worden, heeft het bestuur van de Bedrijfsraad voor de Bijenhouderij in Nederland een audiëntie aangevraagd bij de Minister van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening. Op deze audiëntie heeft een afvaardiging van genoemd bestuur met voldoening kennis genomen van het besluit van de Minister om voortaan de suiker tegen richtprijs te leveren. Dit bracht een verlaging van de prijs mee van ongeveer 10%. Wij erkennen gaarne dat hiermee de moeilijkheden niet zijn opgelost, maar toch kan deze toezegging van de Minister wel eens van groter belang zijn dan menigeen denkt. Immers, wie de persberichten op het gebied van de unificatie van de accijnzen aandachtig volgt, heeft kunnen opmerken, dat het in de bedoeling ligt de accijns op suiker in de toekomst te verlagen tot 10 ct. per kg. Dit impliceert, dat er een prijsverhoging van ongeveer 20 ct. per kg kan komen. Hiermee zou dan de bijenteelt helemaal ten gronde gaan. Wij zullen echter blijven hopen, dat de donkere wolken, die zich momenteel over onze bijenteelt uitstrekken, spoedig zullen overdrijven en dat een periode van opbloei moge aanbreken.

Jaarverslag van de secretaris over 1951.

Ontwikkeling van de volken, dracht.

In het artikel op blz. 183 van het December-nummer van het Maandschrift is een uitvoerig overzicht gegeven, waaruit blijkt, dat voor de kastimker 1951 maarig geweest is, voor de korfimker zeer slecht.

Onderwijs, voorlichting.

In het seizoen 1950/51 werden 14 (v. j. 11) cursussen en 20 (v. j. 11) lezingen gehouden met rijks- en verenigingssubsidie. Er werd weer een groot aantal vertoningen van de kleurenfilm der vereniging gegeven. Van de gelegenheid om filmstroken gratis ter leen te ontvangen werd een druk gebruik gemaakt. De film „de honingbij” met een vertoningsduur van ongeveer 20 minuten, werd aan belanghebbenden verhuurd.

Examen Practisch Imker.

Eén kandidaat legde het examen met goed gevolg af en verwierf het diploma.

Markten en tentoonstellingen.

De aanvoer op de voorjaarsmarkten was gering: totaal werden ongeveer 250 volken aangevoerd. De prijzen van kastvolken schonmelden tussen f 15 en f 30; die van de korven tussen f 6 en f 18. Ook op de zomermarkten was de aanvoer gering: totaal ongeveer 1000 volken. De prijzen bewogen zich tussen f 17 en f 35 voor kasten, f 6 tot f 15 voor korven en f 15 tot f 35 voor hoogkorven.

Een aantal afdelingen organiseerde tentoonstellingen, waarvan die der afdeling Enschede op de „FF” bijzondere vermelding verdient.

Jubilea.

Vele afdelingen vierden jubilea; de afdeling Eerbeek deed het op zeer luisterrijke wijze. Aan een 14-tal leden werd de eremedaille der vereniging uitgereikt. Deze

medaille wordt slechts verleend aan hen, die 25 of 40 jaar bestuurslid ener afdeling of 50 jaar lid der Vereniging zijn geweest.

Activiteit der afdelingen.

Vele afdelingen ontplooiden een grote activiteit. Er werden o.a. tentoonstellingen gehouden, filmmiddagen voor de schooljeugd georganiseerd en de afd. Bussum bouwde zelfs haar eigen verenigingsgebouw, dat op 30 Juni officieel geopend werd. Er bestaat een streven om de vergaderingen aantrekkelijker te maken door filmvertoningen, lezingen met lichtbeelden, hersengymnastiek enz. Vele afdelingen maakten met de gezinsleden der inkers uitstapjes naar de bloeiende boogaarden, naar het Bijenhuis, naar Ambrosiushoeve enz. De afd. Heino opende haar koninginnteelstation.

Ledental.

Aan het einde van het verslagjaar bedroeg het ledental 17.004 (v. j. 18.753) en het aantal afdelingen 331 (v. j. 332). De afdeling Nieuwersluis werd opgeheven.

Algemene Vergadering.

De notulen der Algemene Vergadering zijn in het Maandschrift gepubliceerd.

Hoofdbestuur.

De aftredende leden werden herkozen.

Imkersdag.

Op 18 Juli werd te Raalte een uitstekend geslaagde imkersdag gehouden; het aantal bezoekers bedroeg ruim 300 (v. j. 1400).

Normalisatie.

In het verslagjaar verscheen het normaalblad N 1061—50 voor de Simplexkast.

Bedrijfsraad.

Verslagen omtrent het werk van de Bedrijfsraad werden in het Maandschrift gepubliceerd. Op 24 Februari werd de proefbijenstand „Ambrosiushoeve” officieel geopend.

Algemene toestand.

Niet alleen het aantal leden, doch ook het aantal volken per lid beweegt zich in dalende lijn. Als oorzaken hiervan zijn te noemen de hoge suikerprijs, het slechte honingjaar, de onbevredigende honinghandel en de onwetendheid van boeren en tuinders wat betreft de gevaren die de bijen dreigen bij het spuiten en stuiven van hun gewassen met giftige stoffen. Op een dezer punten werd in het verslagjaar een klein succesje behaald: de inkers ontvingen voortaan de suiker tegen richtprijs. Deze prijs is echter nog veel te hoog om de bijenteelt in het algemeen rendabel te doen zijn. Omtrent de honinghandel zijn tal van besprekingen gehouden, waaromtrent niets is gepubliceerd, omdat dit de resultaten zou schaden. De actie tegen het ondoelmatig spuiten zou betere resultaten opleveren als de afdelingen de boeren en tuinders meer in hun werk betrokken, zoals b.v. de afdeling Bunnik en andere dat doen. Deze nodigen op de lezingen en filmavonden de boeren en tuinders uit en vertellen dan van de bespuitingsgevaaren. Van onwil is zelden sprake, het is de onkunde die bestreden moet worden. De slechte uitkomsten leiden er in sommige gevallen toe, dat de inkers niet meer de nodige zorg aan hun volken besteden. Dit euvel moet door de afdelingen en de

(vervolg pag. 46)

Vragenrubriek

Vragen voor deze rubriek te zenden aan het Bijenhuis te Wageningen.

Vraag 13: Nicotine rookkaarsen.

Een zaadfirma biedt nicotine rookkaarsen aan ter berokking van kassen en bakken tegen groene luis enz. Zijn deze ook te gebruiken ter tijdelijke bedwelmeling van bijen?

A. G. v. d. H. te H.

Antwoord:

De nicotine-rookkaarsen, welke men gebruikt voor de verdelgung van groene luis, enz., zijn niet te bezigen voor de tijdelijke bedwelmeling van bijen. Zoals op de aanbieding is vermeld, geven deze kaarsen een **verstikkende** rook. Men zij hiermede uiterst voorzichtig!

S.

Vraag 14: Diverse onderwerpen.

- Is het voldoende dat, tijdens bespuiten of bestuiven, de bijen gedurende een dag gesloten blijven?
- Kan men verschil zien tussen gepoetste en ongepoetste cellen?
- Er wordt altijd poreuze bekapping aangeraden. Voelen de bijen dat zelf niet aan? Ze smeren immers alles dicht met propolis!
- Is er een lijst bekend die handelt over de cultuur der honingplanten? Linde b.v. geeft nagenoeg geen honing op zandgrond of op hoge grond. Zo zal iedere plant wel zijn eigen hoedanigheid hebben. Is hier een boekwerkje over?
- Hoe kan mij bijen prepareren voor een verzameling?

E. van Z., Den Haag

Antwoord:

a. Het is in het algemeen voldoende, dat de bijenvolken tijdens het bespuiten of bestuiven van het drachtveld gedurende één dag gesloten blijven, hoewel na één dag niet **alle** gevaar geweken is. Het langer gesloten houden zou uiteraard weer andere bezwaren medebrengen, vooral als de volken sterk zijn en het mooi warm weer is.

b. Het verschil tussen gepoetste en ongepoetste cellen is met het blote oog duidelijk waarneembaar. De gepoetste cellen zijn glad en blinkend, de ongepoetste zien er enigszins dof uit.

(vervolg van pag. 45)

Ieden, geruggesteund door het Maandschrift, worden bestreden.

Bijenweide.

Niet onvermeld mag blijven de medewerking die we in het verslagjaar van de Nederlandse Heide Maatschappij, het Staatsbosbeheer, vele gemeentelijke en andere autoriteiten ontvingen om de bijenweide te verbeteren: zonder bloemen geen honing. Ook op dit punt dienen de afdelingen en de leden zelf meer te doen dan tot nu toe.

G.

c. De bijen brengen propolis aan daár waar zij dit nodig vinden, o.a. om voor hen hinderlijke en nadelige luchtstroming tegen te gaan. Zij zullen dit echter nimmer zó doen, dat een doelmatige ventilatie daardoor zou worden verhinderd. Als men een extra bedekking aanbrengt moet men de bijen dus niet tegenwerken door het gebruik van niet-poreus materiaal. Poreuze bekapping blijft ook zelve beter droog dan niet-poreuze bekapping en is dus een minder goede geleider dan bekapping, welke spoedig vochtig wordt en moeilijk droogt. **Boven** de bekapping moet in elk geval een goede ventilatie mogelijk zijn.

d. Voor zover mij bekend vindt U deze vraag het best en het meest uitvoerig behandeld in het „Handboek der moderne Bijenteelt” door **J. W. Schotman**, Hoofdstuk VIII, „Bijenweide en Honing”. In het bijzonder zij de aandacht gevestigd op onderdeel 4 van dat hoofdstuk (Honing- en Stuifmeelbronnen) en de daarin opgenomen tabellen en lijsten betreffende de bijenweide.

e. Een eenvoudige manier is: de dode exemplaren vastprikken of lijmen op karton en dit in een doos bewaren, nadat hierin wat gruis van een fijngeklopt mottenballetje gestrooid is. Bewaren op een droge plaats en bij voorkeur onder een glazen deksel. (Het Bijenhuis zendt belangstellenden op verzoek gaarne een volledige handleiding ter inzage, het levert ook de speciale insectenspelden. Red.)

S.

Vraag 15: Stuifmeelmijten.

Bij het nazien van mijn uitgebouwde raten, die in lege kasten op zolder staan, kwam ik tot de ontdekking dat het stuifmeel aangetast is door een of andere mijt. Ik kan het als een bruin poeder zo maar uit de raten schudden. Kan ik deze raten zo weer in de kasten gebruiken? Brengt het ook gevaar voor ziekte mee voor de bijen of kan het schadelijk zijn voor de honing?

G. J. v. d. B. te N.

Antwoord:

In stuifmeel kunnen verschillende mijten voorkomen. De bekendste zijn *Tyroglyphus farinae*, *Glyciphagus domesticus* en *Carpoglyphus passulorum*.

Ik zou u aanraden de raten te reinigen, vóórdat U deze weer in de volken plaatst. Als het stuifmeel niet ernstig is aangetast, kunt U volstaan met de poeder door kloppen te verwijderen en de verdere schoonmaak aan de bijen over te laten. Beter is echter de raten een dag in helder water (bij voorkeur regenwater) te weken en dan het water door slingeren te verwijderen. Als U aan het water een weinig in heet water opgeloste soda toevoegt, zal dit de reiniging bevorderen. Het week-water mag echter niet warmer zijn dan bloedwarm. Wanneer men de hand er in houdt voelt men noch koude noch warmte. Na het slingeren de raten drogen in wind of tocht; in de zon of dicht bij de

kachel ontstaat gauw gevaar van beschadiging door smelten.

S.

Vraag 16: Oude koningin vervangen.

Men zegt mij dat men de oude koningin kan verwijderen en de jonge op haar plaats zetten en haar daarna besprenkelen met carbol op dezelfde wijze als men een carbollap vochtig maakt. De bijen zouden deze jonge koningin zonder meer aannemen. Is dit juist?

H. K. te B.

Antwoord:

Het zal inderdaad wel eens kunnen gelukken op de door u bedoelde wijze de oude moer door een jonge (bevruchte) koningin te vervangen. Deze methode faalt echter zo dikwijls, dat zij niet kan worden aanbevolen. Er bestaat gevaar, dat de jonge koningin door de besprenkeling met een carboll-oplossing wordt beschadigd en er is vrij veel kans, dat de pas toegevoegde koningin, ook zelve afkerig van carbollucht, na sluiting van de kast het vlieggat uit loopt en verdwijnt.

S.

Vraag 17: Diverse onderwerpen.

- Wat is de juiste maat voor afstandblikjes, 37 of 38 mm? In een bijenboek las ik 37 mm, maar bij 10-raams kast is de maat 38 cm totaal, dus 38 mm.
- Is het noodzakelijk om ventilatieopeningen in het dak der kasten te maken? Als men deze weglaat kan men hout besparen, daar de daken dan niet zo hoog behoeven te zijn.
- Zijn deze gaten misschien ook nog van nut bij het reizen, daar misschien dan de daken op de kasten kunnen blijven?
- Zou hout van 1½ cm dikte dik genoeg zijn voor enkelwandige kasten?
- Kan men „Wolmanzout” oplossen in carboleum om hiermee de kasten te bestrijken en in welke sterkte?
- Als de darren uitvliegen is dan ook de temperatuur geschikt voor de moer, met het oog op de bevruchting?

C. v. d. S. te L.

Antwoord:

a. De juiste maat voor afstandblikjes is **37 mm**. De maat van een 10-raams kast is binnenwerks breed ruim **38 cm**. Plaatst men daarin 10 ramen, voorzien van afstandblikjes van bovenvermelde maat, dan blijft aan beide zijden een **halve centimeter** ruimte over. Dit is nodig om de vereiste ruimte te houden tussen zijwand van de kast en de eerste raat; deze ruimte is dan ongeveer even groot als die **tussen twee raten**. Indien men het kantraam met het blikje tegen de zijwand plaatst, wordt de raat in dat kantraam veelal **onregelmatig** uitgebouwd; de cellen zullen aan wandzijde minder diep worden opgetrokken dan die aan de zijde, welke naar de volgende raat gekeerd is. Draait men de uitgebouwde raat om, dan blijkt, dat deze de wand zo dicht nadert, dat geen bijenruimte overblijft. Ten-

- ende te voorkomen dat de ramen bij het reizen of bij het hanteren van de kast gaan schuiven, plaatst men een spietje of een latje tussen zijwand en afstandblikjes van het eerste en van het laatste raam.
- b. Ter bevordering van een goede ventilatie zijn openingen in het dak van de kasten noodzakelijk. Om ongewenste gasten van grotere omvang te weren, als muizen, enz., worden de ventilatie-openingen voorzien van een stukje gaas met vrij grote mazen (geen vliegengaas). Wil men eventueel bij de behandeling van het volk tussen binnen- en buitenbak verdwaalde bijen gelegenheid bieden naar buiten te ontwijken, dan neemt men in plaats van gaas een stukje moerrooster.
- c. Indien de daken der kasten van behoorlijke ventilatie-openingen voorzien zijn, kunnen de daken tijdens het reizen inderdaad op de kasten blijven. Dit verdient zelfs de voorkeur, omdat door het spaarzame licht de bijen rustiger blijven en niet zo tegen het reisraam lopen.
- d. Voor enkelwandige kasten dient men hout te gebruiken van ten minste 2 cm dikte (liever duimshout = 25 mm ruw of 22 mm geschaafd).
- e. Het wolmaniseren van hout geschiedt door dit materiaal gedurende enige dagen onder te dompelen in een oplossing van wolmanzout in een bepaalde hoeveelheid water. Het hout wordt hierdoor voor zeer geruime tijd geconserveerd. De bijen ondervinden hiervan geen hinder. Het hout

kan na droging met een kleurstof worden bewerkt, ook met carbolineum. Het dooreenmengen van wolmanzout en carbolineum zou ik willen ontraden, omdat zulks ongewenste verbindingen zou kunnen veroorzaken.

- f. Als de darren in grote menigte uitvliegen („spelen”), zal de temperatuur ook geschikt zijn voor de paring. Het is evenwel niet uitgesloten, dat bij een lagere temperatuur soms enige darren naar buiten komen.

Vraag 18: Roverij.

Voor de twee zwakste volken van mijn stal liggen de laatste tijd nog al wat dode bijen. Op 4 Februari (de zon scheen, temperatuur 6° C.) was het voor de ene kast een vechtpartij van belang, de overige waren rustig. Het bewuste volk heeft het loodje moeten leggen. De kasten waren door mij goed opgevoerd, maar als het zo doorgaat houdt de andere zwakke het niet lang meer vol. Nu kan ik wel gaan voeren of een reserve honingraam in hangen, maar hoe raak ik mijn indringers kwijt? Ik kan de bijen wel bestrooien en bij de buurimkers gaan kijken waar de rovers vandaan komen. Er zijn verschillende imkers die deze herfst niets aan de bijen gedaan hebben en ik vermoed dat de rovers daarvan afkomstig zijn. Wat moet ik doen?

M. G. H. te W.

Antwoord:

Er zal in uw geval wel niets anders op zitten, dan de beroofde kast (die volgens u 't loodje heeft moeten leggen) onmiddellijk geheel en nauw-

keurig te sluiten en binnen enige dagen de raten uit te nemen, te reinigen en te zwavelen, en motvrij op te bergen voor later gebruik, althans indien de raten nog voldoende gaaf zijn. Van de andere niet sterke volken zal aanstonds de vliegspleet verkleind moeten worden tot er maar één bij tegelijk door kan en voor elke vliegopening zal over de gehele breedte van de kast een reep glas geplaatst moeten worden en wel zó, dat de bijen niet meer rechtstreeks in en uit kunnen vliegen, doch zich om de uiteinden van de glasreep heen moeten bewegen. Houdt de roverij ook dan nog niet op, dan zullen de vliegspleten van die kasten gedurende enige dagen gesloten moeten worden. Om de volken niet te doen stikken slaat u van de bedekking een tip wat om en legt hierop een reisraam. Dit moet natuurlijk goed sluiten. Aangezien het nog maar begin Februari is en de bijen dus zoveel mogelijk met rust moeten worden gelaten zal een en ander heel voorzichtig moeten geschieden. In verband daarmee zal de afgehele afsluiting van de volken niet langer dan twee dagen mogen duren; er kan immers elke dag een reinigingsuitvlucht worden verwacht als het weer zich daartoe leent. Begin onder de gegeven omstandigheden in geen geval met voeren; u zoudt hiermede de zaak onherroepelijk bederven. U zegt wel, dat de kasten goed waren „ingevoerd”, maar ik vrees toch dat u hierbij fouten hebt gemaakt. In elk geval is het inwinteren van zwakke volken niet aan te bevelen. Vermoedelijk huizen de „boosdoeners” in uw eigen stand.

S.

Afdelingsberichten

Afd. TIEL

Op de eerste les van de cursus, die door de heer H. F. J. van Hees uit Nijmegen gegeven wordt, was de heer van Gool van het Bijenteeltconsulentschap aanwezig. Het aantal deelnemers bedraagt 18. De lessen worden gegeven in een lokaal van de Veilingvereniging, ze beginnen om 7.15 en eindigen om 9.15 uur. De eerstvolgende lessen zijn vastgesteld op 5 Maart en 19 Maart; het ligt in de bedoeling de eerste praktische les te houden op 26 Maart.

P. Vermeer, secr.

Afd. AMSTELVEEN

CONTACT-AVOND

Op Vrijdagavond 14 Maart te 8 uur houdt de afd. Amstelveen een grootse contactavond, waarbij de hr. Mr. J. H. Scheltema de Heere van A'dam zal spreken over het „Leven der Bijen in de Tropen”, terwijl de vertegenwoordiger van Afd. Handel enige nieuwe artikelen zal demonstreren, tevens zal gelegenheid worden gegeven tot het doen van bestellingen.

Inlichtingen bij de voorz. Ph. v. d. Pol, Surmondstraat 27, tel. (K 2970)—2587 of 2200 na vijf uur. Imkers van de Afd. A'dam en omgeving zijn van harte welkom. Plaats samenkomst Surmondstraat 27, Amstelveen.

Afd. STEENWIJK EN O.

Op 1 Febr. j.l. hield de afdeling Steenwijk en O. haar jaarvergadering. Dank zij het mooie weer en de gratis verloting was de vergadering goed bezocht. Uit het jaarverslag bleek een achteruitgang van 8 leden, wat te wijten was aan vertrek en drukke werkzaamheden. Maar tijdens de vergadering gaven zich 2 nieuwe leden op. Het grootste deel van de avond werd in beslag genomen door: Met vraag en antwoord het bijenjaar rond, waaraan door alle leden kon worden deelgenomen. Om elf uur sloot de voorzitter de vergadering, niet omdat we het bijenjaar rond waren geweest, maar wel omdat het voor de meeste leden zo langzamerhand tijd werd, de meestal nog verre terugtocht te aanvaarden.

K. Zeelte, secr.-penningm.

Afd. VLAARDINGEN

Maandag 14 Jan. werd de verenigingsfilm voor de afd. Vlaardingen driemaal vertoond in de zaal Excelsior. Een tweetal dagvoorstellingen werd gegeven voor de hoogste klassen van de Mulo-scholen, 500 kinderen, waarvan de gem. Vlaardingen de zaalhuur voor haar rekening nam.

De avondvoorstelling werd bezocht door 250 volwassenen, welke hoogst voldaan huiswaarts keerden. Al met al een goede propaganda en een goede recensie in de plaatselijke pers van diverse richtingen.

De secr. C. Bos.

Afd. BENNEKOM

BENNEKOM WINT VAN RENKUM MET EEN NEUSLENGTE

Er zijn steeds meer afdelingen, die op hun vergaderingen een uurtje wijden aan de hersengymnastiek. Het maakt de bijeenkomsten niet alleen gezellig, maar het is ook buitengewoon leerzaam. Op 31 Januari trad een ploeg van de afdeling Renkum in het strijdperk tegen een ploeg van de afdeling Bennekom en de ontvangende afdeling bleef op het nippertje meester van het terrein.

Voorzitter C. v. d. Brink had de vragen zo uitgezocht en opgesteld, dat ze binnen de gestelde 15 seconden konden worden beantwoord. Ook de humor ontbrak niet: het antwoord op de vraag „wat is de

Voorz. v. d. Brink stelt vragen; secr. Rozeboom noteert de punten en houdt de 15 seconden bij.

grootste bijenvijand in Amerika" moest worden geantwoord „de beer!" (Bij een vorige hersengymnastiek werd gevraagd: „Wat doet een bij, die met de vier voorste poten op de vliegplank staat?" Niemand wist het antwoord. Het luidde: ze beurt haar beide achterste poten op!).

De vraag wat men moet doen als een bijenvolk gestolen is, werd niet goed beantwoord. De bedoeling was dat het onmiddellijk aan de afdelingssecretaris en aan de Waal & Zoon te Amsterdam moet worden opgegeven om een uitkering te krijgen op grond van onze collectieve verzekering.

Bij de vraag hoe men de bijen de honing kan afnemen, kwam een weinig bekende manier om de honingkamer bijenvrij te maken naar voren; men kan de honingkamer 's avonds voor het vlieggaat van de kast plaatsen en als er geen broed in zit trekken alle bijen gedurende de nacht het vlieggaat binnen. Men moet de honingkamer natuurlijk zeer vroeg in de ochtend wegnemen, voordat de bijen gaan vliegen. Bennekom kreeg voor 20 vragen 16½ punt, Renkum 16.

Gaarne geven we onze afdelingsbesturen in overweging om ook eens een proef te nemen met een hersengymnastiekprogramma, zo mogelijk in samenwerking met een naburige afdeling.

Afd. ZEVENAAR

Op 28 Jan. jaarvergadering. De opkomst was goed. Bij de opening werden 4 nieuwe leden in het bijzonder welkom geheten. De gebruikelijke jaarverslagen werden uitgebracht en onder dank goedgekeurd. Bestuursverkiezing: de aftr. voorzitter G. Meijer met alg. stemmen en 3 van onwaarde herkozen. Hierna causerie over zwermbehandeling tot aan de heide-dracht en praatje over moerloze volken. Zeer veel vragen en mededelingen uit eigen ervaringen door de leden kwamen ter tafel. Afgev. voor de A.V. werd benoemd J. J. Wolsing. De heer Hartkamp restitueerde als suikeradm. de suikergelden. Besloten werd een voorstel voor de A.V. in te dienen inzake betere Consumptiehonigprijs. Omringende Afd. beloofden adhaesie. De leden vroegen meer vergaderingen en praatavonden. Sluiting onder dank voor de vruchtbare vergadering.

De secr. M. Elfring, Babberich.

Afd. ROTTERDAM

Op Maandag 21 Januari hield onze afdeling het derde praatavondje in dit seizoen, en niet het minst belangrijke. De heer P. J. Jansen demonstreerde zijn zelf vervaardigde enkelwandige bijenkast, die een sieraad van timmerkunst bleek. Toch was het niet in de eerste plaats de fraaie afwerking, die de aandacht trok, maar een door de heer Jansen zelf geconstrueerde tussenlegrand, die we zonder bedenking een „ideale combinatie" mogen noemen. Hierin zijn n.l. de volgende eigenschappen en gebruiksmogelijkheden vertegenwoordigd:

- 1e kan gebruikt worden als dekplank en als separatierand met uitvliegopening,
- 2e bezit een zinken voerbak van 3 liter, met gelegenheid tot voeren naar boven en beneden,
- 3e bevat een constructie voor snel- of langzaam voeren,
- 4e geeft bijenruimte, zowel onder- als boven de raten,
- 5e is voorzien van een ventilatie-opening,
- 6e bevat een dubbelgaas separatie voor het verenigen van volken,
- 7e bevat een wegneembare bijenuitlaat,
- 8e is voorzien van snelgrove openingen zonder gebruik van losse wiggen,

9e heeft geen onderdelen, die bulten de kast bewaard moeten worden.

10e is slechts enkele centimeters hoog en de vervaardiging brengt hoegenaamd geen kosten mee.

Voorwaar geen geringe voordelen. De heer Jansen besprak op rustige wijze zijn werkmethode, waaruit duidelijk bleek, wat met deze rand bereikt kan worden. Het is b.v. mogelijk op zeer eenvoudige wijze grote volken te kweken, terwijl de kans van verliezen tijdens de zwermtijd, praktisch tot nul is gereduceerd. Ook het kweken van een jonge moeder, of het op de dracht versterken van het haalvolk, bleek verrassend eenvoudig. Men kan niet duidelijk de indruk in de zaal beschrijven, dan de uitspraak van een der leden, dat dit voor de bijenhouder „het el van Columbus" betekent.

Op verzoek van het bestuur zal een tekening van deze „ideale combinatie" worden gemaakt, zodat nog voor de zwermtijd ieder lid van de afdeling zich van een tekening kan verzekeren.

De kast was verder voorzien van een vlak, met zink bedekt dak, van trekijzers met vleugelmoer, van handvaten e.d. en uitwendig geel gebelst. Een ideale reiskast dus, speciaal aanbevolen aan hen, die gebruik maken van de diensten van de reiscommissie.

Een uitstekend geslaagde avond.

P. Klapwijk, secr.

Afd. HOOGEZAND-SAPPEMEER e.o.

Op 1 Febr. j.l. hield onze afdeling een vergadering met praatavond. De voorzitter sprak bij de opening er zijn vreugde over uit, dat bijna 50 % der leden was opgekomen en heette ons nieuwe lid Kremer welkom. Dit is ons 2e nieuwe lid in 1952. Met grote meerderheid van stemmen werd besloten het 4e lustrum der afdeling niet te vieren en met feestvieren te wachten op het 25-jarig bestaan.

Adhaesie werd betuigd met het voorstel Nijmegen.

Door het bestuurslid Kampen werden zeer mooie filmstrips vertoond, betreffende de bijenteelt, waarbij hij, waar nodig, zeer duidelijke toelichting gaf. Hierna werd er nog wat gepraat over de drachtbronnen in deze omgeving, terwijl men het algemeen spijtig vond, dat in deze omgeving geen koolzaad is gezaaid.

Bij monde van de voorzitter werd namens de aanwezigen Kampen dank gebracht voor het gebodene; het was reeds laat, toen hij sloot, daarbij opmerkende, dat de wegblijvers een leerzame avond hadden gemist.

De secr. A. Reints

Afd. EDE

Op 25 Januari j.l. hield de heer van Dijk, ons Hoofdbestuurslid, voor de afdeling Ede een door lichtbeelden verduidelijkte causerie over de imkerij in het algemeen. De lantaarnplaatjes die deze geestige voordracht illustreerden gaven een goede indruk van de uiteenlopende wijzen, waarop over de gehele wereld de bijenteelt met afwisselend succes wordt beoefend. Via de primitieve Turkse bijenwinkjes van leem, de stukken uitgeholde boomstam in de negergebieden van Midden-Afrika, de imkerskampen in Australië, waar vanuit de in massa opgestelde kasten de bijen de eucalyptusbloesem bevliesen, arriveerden we in het bijenpark van kloosterbroeder Adam in Dartmoor, Engeland. Dit bijenpark, aldus de spreker, heeft een doorlopende bezetting van 300 à 320 volken, die telken jare op de meest eenvoudige en beproefde wijze van een jonge bevruchte moeder worden voorzien. De oude moeder wordt van de raat genomen en de jonge moeder op de vrijgekomen plaats gezet. Als het vervangen bij ons in Nederland zo eenvoudig ging, dan

zou ons heel wat ergernis bespaard blijven.

Het afgelopen jaar bracht zelfs aan hen die het moerkooltjessysteem huldigen, of het in het volk laten lopen van een jonge moeder door middel van een dop, veel teleurstellingen. Wat hebben we zo in de loop der jaren al wat methodes in ons Groentje aangetroffen, die bij navolging grandioos mislukten. De heer van Dijk had succes met drie ramen gesloten en uitlopend broed, waaromheen een gazen kool gemonteerd was. Deze kool, waarin vanzelfsprekend ook de jonge koningin prikte, werd midden in het volk opgehangen en na verloop van tijd werd de moeder aangenomen. De heer van den Broek uit Soesterberg deed een handjevol bijen met de jonge moeder in een papieren zakje, legde dit voor het vlieggaat van de kast met het moerloos gemaakte volk en wachtte op een succesvolle verlossing. Brinkert zaliger dompelde de jonge moeder in een kopje honingwater en ging daarna te werk op de manier van broeder Adam. We kennen ook het recept, moeder in lucifersdoosje, doosje onder water dompelen, leeg laten lopen, iets open doen en daarna omgekeerd op de raten leggen. Het volk haalt haar met muziek binnen, of niet natuurlijk. Zo zijn er methodes bij de vleet, maar geen van alle feilloos. Of zou er toch nog één zijn die 99 op de 100 maal gelukt?

Deze methode, ook speciaal voor de beginnelingen, voor wie het hoe langer hoe moeilijker wordt een succesvolle keus uit die lange lijst van raadgevingen over moersverwisseling te maken.

G. W. Bos Sr.

Afd. LEERSUM

Het bestuur wekt alle leden op voor de ledenvergadering ± ½ Maart. Naast de gebruikelijke agendapunten willen we een zomerprogramma opstellen wat betreft praatavonden, bezoeken aan de bijenstanden onzer leden, bezoeken bijenstanden buiten onze afdeling, gezamenlijk bestellen van imkersmaterialen enz.

Tevens wil het bestuur de bedrijfsmethode van de heer Th. Baas te Wolvega in bespreking geven. Deze methode staat uitvoerig afgedrukt in het Januari-no. van het Groentje (zie ook dit no. Red.). Gelieve dit No. voor de vergadering mede te brengen.

De secretaris, B. T. Andeweg

Inhoud:

Voor de groentjes van ons Groentje	33
Zeg Imker	34
Waar vind ik dracht?	35
Fruitleelt en/of contra Bijenteelt	36
Bestrijding van koolzaadparasieten	37
Korte berichten	37
Uit de Jaagkieps	38
Documentatie	39
Fabelachtige oogsten	40-41
Vervoer van bijenvolken per spoor	42
Ingezonden stukken	44
Officiële mededelingen	45
Vragenrubriek	46
Afdelingsberichten	47

ADVERTENTIETARIEF

per 1/1 pag. f 235.— per 1/8 pag. f 40.—
per 1/2 pag. f 125.— per 1/16 pag. f 25.—
per 1/4 pag. f 70.— netto contant

Speurbijtjes worden alleen bij vooruitbetaling opgenomen. Zij kosten f 1,50 per 20 woorden; elke 4 woorden méér 30 cent. Gewone advertenties contant na ontvangst van nota. Advertenties, die niet vóór de 20e der maand in ons bezit zijn, kunnen niet meer worden opgenomen. Ze worden ook niet automatisch in het volgende nummer geplaatst.

Op **WOENSDAG 9 APRIL** zal te Purmerend de
VIERDE BIJENMARKT

worden gehouden op het „Doelle”
terrein. Aanvang der markt 10 uur.

Marktgeld 15 cent. Alleen voor verkochte volken.

SPEURBIJTJES

TE KOOP: 11 nieuwe Simplexkasten, enkelwandig, 1 broed- en 1 honingkamer, 10-raams, met opklapb. vliegplank. Tegen lage prijs. Ook in gedeelten. P. DE WITH, Lopiker-Kapel 154 A, Lopik (U.).

Partij dubbelwandige Simplexkasten, 1 jaar gebruikt. WELP, Sophiaweg no. 97 te Nijmegen, tel. 22082.

Twee stuks 3-raams Honingslingers, prijs f 22.50 en f 42.50. SMITS, Hatertseweg no. 497 te Nijmegen, tel. 25812.

TE KOOP: 7 zo goed als nieuwe zwaar bevolkte Simplexkasten, geheel compleet f 35,— per stuk. R. HOFFIES, A 9, Uithuizermeeden (Gron.).

TE KOOP: 100 kg Heideslengerhoning en 25 Simplexkasten met bijen. H. BAKERMANS, Laarstraat 19, Geldrop.

TE KOOP: 3 goed bevolkte Simplexkasten; 1 bevolkte Korf. Vaartweg 36, Hilversum, tel. 4159.

TE KOOP: Volken op 5 ramen uit het broednest. Levering begin April. Maak uw kast voor f 2,—, werktekeningen met beschrijving f 1,—, giro 43795, CANCRINUS, Dwingelo.

GEVRAAGD: gebruikte Koninginneroosters. Aanb. met prijsopg. aan B. C. JONGEJANS, Burgem. Prinslaan 45, Ede (Gld.).

TE KOOP: 75 Bijenvolken in ronde korven. A. STEENGE, Ermerweg 35, Emmen.

Bijenvolken te koop gevraagd, in korven of kasten. D. W. KOSKAMP, Barlo 115, Aalten.

TE KOOP: 3 stuks hoograam Versteeg-kasten, compl. met kamers en ramen, f 5,— p. st. J. PALS, Slingerweg 16, Wieringen.

TE KOOP OF TE RUIL: een Honingwaspers (zwaar model) voor 2 goed bevolkte Simplexkasten. H. J. LOONEN, Bintelo F 77, Ambt-Delden (O.).

GEVRAAGD: 2 originele verb. Simplexkasten, met 2 br. en hgk., beslist z. g. a. n., geheel compleet. B. J. KRONENBERG, Velde, Zwartsluis.

MOET WEG: Prima Bijenvolken in goede kasten en div., tegen elk aanm. bod, ook in gedeelten. Belgischestraat 92, Zaandam.

TE KOOP: Zeven 6-raams Volkjes, Simplex maat, ongefr. verzending. J. A. v. d. LINDE, Mijnsheerenlaan 39 B, Rotterdam-Z.

Bloemenhoning (licht en donker), Lindehoning en Heidehoning te koop gevraagd, tegen zeer goede prijzen. Aanbiedingen, liefst met klein monster, aan Bijenstand DE KOERSHOF, Diepenveen, tel. 337.

ELF EERSTE PRIJZEN

EN DRIE BEKERS

werden door mij in enkele jaren gewonnen, waarvan 5 eerste prijzen en de Bekers op de Jubileumtentoonstelling te Eerbeek in 1951 (zie ons November „groentje”),

Dank zij de door mij toegepaste
en beproefde Bedrijfsmethode.

Door mijn methode won ik tijdens de zomerdracht veel slingerhoning en in de slechte heidejaren 1949, 1950 en 1951 broedkamers vol Heide-raathoning, bekroond met bovengenoemde prijzen.

Bij toepassing van mijn methode blijven de volken in de zomer zwermvrij.

Na ontvangst per postwissel van f 1.— zend ik U mijn volledig uitgewerkte methode franco per post.

A. J. ZWINENBERG, Volmolenstr. 38, EERBEEK

Alle Bijenteeltartikelen leveren wij
tegen de laagste prijs!

Wij hebben in alles zeer grote voorraad en kunnen daardoor tegen de laagste prijs leveren.

● Onze kunstraat staat boven aan in kwaliteit en wordt in het buitenland reeds veel gebruikt. De prijs hiervan is nog gelijk vorig jaar.

Vraagt onze prijscourant!

H. T. VAN DAM - BIJENPARK
JUBBEGA

SCHOONMAAKTIJD!

Verras uw vrouw met een paar potjes

HOOGGLANSWAS

Het geeft feestelijk glanzende meubels en een feestelijk humeur! Per pot 65 ct.

GOEDE DINGEN

BIJENHUIS **WAGENINGEN**

AANBOD: 4 z.g.a.n. 9-raams (simplex-maat) enkelwandige bijenkasten met opklapbare vliegplanken en zinken daken. Prijs f 10,— per stuk. Tel. 8502. W. RIETKERK, Traay no. 246, Driebergen.

TE KOOP: Enkele prima bijenvolken met jonge koninginnen in kasten. B. ZIJLSTRA, Murmerwoude 183.

TE KOOP: Enige bevolkte korven en bevolkte kasten. (Niet op Zondag). Adres: JAC. VAN AMERONGEN, Spoorlaan 29, Veenendaal.

Ze bloeien.....!

De aconietjes en de sneeuwkllokjes, de elsen en de hazelaars en de bijen vieren hun lentefeest! Straks ontwaakt in onze volken de bouwdrift en daarom gaan we nu onze oude raampjes vervangen door Ideaalraampjes met gewapende kunstraat. Ze passen in de simplexkasten. Ze hebben een versterkte bovenlat. Geen gaatjes boren, geen draden spannen, geen kunstraat aangieten, geen draden insmelten. Alleen maar vier spijkertjes slaan en de gewapende kunstraat zit vast! En gewapende kunstraat betekent: geen honingkrans meer om het broednest die het volk tot zwermen dwingt en méér haalbijen voor de oogst. Probeer eens 20 raampjes en een kilo gewapende kunstraat en U zult alle raampjes langzamerhand vervangen!

De nieuwe kastkaarten

bieden U de gelegenheid om de geschiedenis van elk volk op eenvoudige wijze vast te leggen. De uitblinkers springen onmiddellijk in het oog en dat biedt U de gelegenheid om straks enkel uitblinkers op uw stal te hebben. Prik de kaart met vier punaises in het dak van de kast of op de dekplank. Ze kosten maar een gulden per 10 stuks franco huis en ze besparen U veel teleurstelling en ongemak.

De nieuwe prijslijst

is gereed, ze wordt U gratis en franco toegezonden. Stuur U even een briefkaartje? Schrijf er meteen de oplossing van de nieuwe prijsvraag op!

Gewapende kunstraat. De kwaliteit is dezelfde als die van de internationaal vermaarde gewone kunstraat van het Bijenhuis — want die kan niet beter! — maar U zet ze met de hamer in uw ideaalraampjes en die werkelijk ideale combinatie stelt U in staat modern te imkeren, de zwermduft tegen te gaan en ongekend sterke volken te kweken. Per kg, zowel broedkamer- als honingkamerformaat f 7.50.

Ideaalraampjes simplex broedkamer per 100 f 34.50, per stuk f 0.35; simplex honingkamer p. 100 f 33.50, per stuk f 0.34.

Gewone kunstraat (ze kan niet beter!) p. kg f 6.50. **Broedkamerraampjes simplex** per 100 f 19.50, per stuk f 0.20.

Honingskamerraampjes simplex per 100 f 19.—, per stuk f 0.19½.

Afstandblikjes, stevig metaal, per 100 f 2.25, per stuk f 0.02½.

Raampjesdraad per klos van 500 gram f 2.60, 200 gram f 1.15, 100 gram f 0.60, 30 gram f 0.35.

Gaatjesapparaat voor het ponsen van gaatjes in uw ramen f 3.75. Idem met tafelklem en aanleg om snel op de juiste plaats te ponsen f 4.25.

Gaatjespriem f 1.10.

Spoorwielletje met koperen kop f 1.50.

Gietlampje met stander om uw spoorwielletje te verwarmen f 4.—.

Bijenkappen, sluiers en handschoenen in diverse modellen, zie onze prijslijst.

Koninginneroosters zink f 2.—; draadroosters (import) f 2.90.

Stuifmeelval f 5.—, pollenkam v. stuifmeelval f 1.85.

Als de bijen overkoken

is het haast onbegonnen werk om de moeder te zoeken. Merk haar daarom zo spoedig mogelijk in het voorjaar!

Merkapparaat met ponsje, lijm en vier genummerde staniolvellen in de kleuren zilver, goud, groen en rood. (Dit jaar goud of geel; moeren van vorig jaar zilver of wit) f 2.50.

Losse vellen staniol in vier kleuren per stel f 0.50 per stuk f 0.15.

Merkgarntuur met vier kleuren verfpoeder in schaalvormige busjes voor het aanmengen (zeer

weinig!), een flesje sneldrogende lak, verdunningsmiddel, merkstift f 3.—.

Merknetje om over de koningin te zetten f 0.70.

Moerfuij (Mofu) van Pater Dr. Peeters, het beste apparaat om de moeder van de ramen te vangen en onder het bijgeleverde merknetje te krijgen f 4.—.

Koninginne vangtoestel „Regina” om de koningin van de raten te zuigen en te merken f 2.75.

Al onze prijzen zijn vrijblijvend!

Tel. 2863

GOEDE

DINGEN

BIJENHUIS

WAGENINGEN

Giro 1171